Poštnina plačana v gotovini. Leto LXI V Ljubljani, v soboto 27. maja 1933. Štev. 120 Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kako je Avstrija našla samo sebe

Prelat Seipel, rajni zvezni kancler sosedne Avstrije in njen najzvestejši prijatelj med vsemi državniki, ki so zavzemali kakšno vlogo pri izoblikovanju avstrijske državne misli po razpadu stare monarhije, je enkrat o »Anschlussu«, o priključitvi Avstrije k Nemčiji, torej o vprašanju integralne Nemčije in integralnega nemštva izrekel sledeče misli:

»Da, če bi napravili danes ljudsko glasovanje o priključitvi Avstrije k Nemčiji, bi morda večina glasovala za priključitev. Vendar pa pri presojanju tega zanimivega razpoloženja našega ljudstva ne smemo pozabiti, da se mi Avstrijci le preradi obnašamo kakor prebivalci starih delov mest, ki izginjajo pod udarci modernega življenja in modernih zahtev. Na zunaj, na javnih zborovanjih se navdušujejo za vse modernizacijske načrte, ki naj odstranijo staro in uvedejo povsodi zrak in komfort. Toda na znotraj pa le grize vsakega strah, kaj se bo zgodilo z vsemi starimi vijugastimi ulicami, s starimi pred stoletji postavljenimi hišami in s prelepimi z zimzelenom preraščenimi trgi in dvorišči, kjer se daleč od modernih čud in od velemestnega šundra lahko sanja o lepotah starih časov...«

Ali ni veliki rajni avstrijski državnik položil v te besede vso čudovito tajno razburljive zgodovine zadnjih 15 let samostojnega življenja nove povojne Avstrije? L. 1918 je bila avstrijska republika brez vsake državne misli in državne samozavesti. Avstrijsko ljudstvo, navajeno preje na državno misel, ki je šla preko narodne misli in jo je nadvladovala, vzgojeno v duhu monarhije-domovine mnogokaterih narodov, naučeno, da te narode vodi k višji kulturi, je bilo takrat brez smernic, obupano samo nad seboj in ni zahtevalo drugega kakor da se ga popolnoma poniža in da izgubi še ono malo, kar je od starega sijaja ostalo. Mirovne pogodbe, za njimi pogodbe držav Male zveze so morale z vso silo zgraditi zid med Avstrijo in Nemčijo in preprečiti, da bi bila Avstrija takrat v svojem obupu in v svoji namišljeni nezmožnosti samostojnega življenja napravila samoumor in izginila brez sledu v izravnani integralni nemški državi.

Toda čim dalje gremo od usodepolnega rojstnega dne avstrijske republike 1918, ko je stal toplomer avstrijskega patrijotizma daleč pod ledeno črto, tem bolj je udarjal na dan podzavestni ton starih avstrijskih tradicij. V srcih Avstrijcev se je kljub zunanjemu navdušenju za vsenemško skupnost začela vedno močneje in močneje pojavljati neka otožnost za vsem onim bitno avstrijskim, kar bi bila integralna Nemčija brez usmiljenja pogoltnila. Čeprav je torej navdušenje za priključitev gnalo tu in tam visoke valove, so se v usodnih trenotkih vedno pojavili avstrijsko-patrijotični toki iz globine stare avstrijske kulture, ki so pokret na površju zaustavili in pomirili. Tako je v srditem valovanju Avstrija iskala svojo državnost in svoj novi patriotizem.

Pri tem pa je potrebno lojalno priznati, da so domala vse politične stranke, v katerih se je zrcalilo avstrijsko državno življenje in doživljanje, šle skozi enake preizkušnje. Krščanski socialisti, najčistejši varuhi stare avstrijske kulture zakladnice, so bili brezpogojni priključitvi načelno nasprotni in so pristali le na neko srednjeveško zamisel velike nemške države, ki naj bi nastala iz priključitve nove, mlajše Nemčije starejši a kulturno močnejši Avstriji. Socialdemokrati so se vdajali upom, da bodo enkrat zavladali sami. Zakaj bi se torej pustili opajati z idejo združitve, ki bi jim monopol avstrijskega vežbališča le ogrožala. Le Vsenemci, nemški nacionalni integralisti, stranka desperadov, ki ni imela ničesar zgubiti, se je navduševala za Veliko Nemčijo, eno po državi, po narodu, po veri, kulturi.

Notranji idejni razvoj in utrditev nove avstrijske državne misli pa so na nepričakovan način pospešili dogodki v nemškem rajhu. Brez Hitlerjeve zmage, brez obžalovanja vrednih nasilstev novega režima, bi bil v Avstriji razvoj od naroda, ki je nad samim seboj obupal, pa do naroda, ki je dobil vero v svojo lastno državo in našel ljubezen do nje, morebiti trajal še dolga desetletja.

V Avstriji se je namreč moglo mirno in objektivno presojati, kaj se je v Nemčiji dogajalo. V Avstriji ni nobenega psihološkega pritiska mas, zato pa se tukaj tudi dobro ve, da bi Hitler ne bil nikdar prišel »nujnostno« — kakor trdijo sedaj nemški zgodovinarji — na oblast, če bi Papenovi konservativci ne bili znoreli in zidali nanj svojih zračnih gradov, če ne bi bili odstranili Brüninga, če ne bi bili preprečili generalu Schleicherju, da bi bil šel na volitve in ponižal Hitlerjevce. V Avstriji tudi dobro vedo, da nemški »narodni revoluciji« manjkajo vsi zgodovinski predpogoji, ki naj bi opravičili spremenitev pravne države v državo osebne diktature, in brez katerih je vsaka diktatura zločin na narodu. V Avstriji so dobro videli, da je dr. Brüning vodil nemško državo vedno više, da je Papen želel od Brüningove setve in da se je začel svet, z Anglijo na čelu, zgrinjati s svojimi simpatijami okrog Nemčije. V Avstriji tudi vedo, da prave komunistične nevarnosti, ki naj bi opravičila nacionalistično diktaturo, prav za prav ni bilo. Zato pa v Avstriji tudi s strahom in grozo zrejo na vse razdejanje, ki ga je nacionalistična diktatura v par tednih svojega vladanja nagromadila. Današnji položaj Nemčije je v pogledu svetovne mržnje hujši kot pa je bil v avgustu 1914. Avstrijci ne vidijo nobene, prav nobene ugodnosti ali koristi, ki naj bi odtehtala vso ogromno škodo, ki jo je hitlerizem nakopičil, poskusa socialističnega načrtnega gospodarstva po boljševiškem vzorcu pa Avstrijci ne morejo imenovati božjega blagoslova. V Italiji je morebiti narodna prerodi-tev bila potrebna. V Nemčiji ne. Nemčija se je hrabro, junaško borila na bojišču, a tistega civilnega poguma, poguma v javnem življenju, ki ga je Bismarck pogrešal pri Nemcih, diktatura, ki je obsodila k molku polovico naroda, ne bo dala!

Avstrija je to videla. Videla je, da dvoje ljudstev lahko govori isti jezik, bere iste knjige, diha isto kulturno ozračje, uboga sličnim zakonom, a da vendar ni isto, da so med njima lahko strahotne razdalje, daljave od duše do duše, ki jih niti materijelne življenjske nujnosti ne morejo približati. Ko je 66 milijonov Nemcev živečih v nemškem rajhu zajel dve tretjini najhujši idejni in dejanski nemški integralizem, se je v drugi nemški državi 6 milijonov pri dveh tretjinah ljudstva ukoreninilo prepričanje, da izravnanje ni mogoče. Nemška nacionalna revolucija v Nemčiji je dala nemški Avstriji šele državno samozavest. Moral je priti vse podirajoči vsenemški val v Nemčiji, da je uničil vsenemški integralizem v nemški Avstriji in avstrijskemu ljudstvu dal vero v svojo državno in narodno samobitnost. Tam, kjer bi »ein friedliches Zusammenleben« — mirno sožitje lahko uresničilo ideal ene, velike, nemške pravne države, je diktatura nacionalizma in integralistov le poglobila prepade med državama, katere bi človek mislil, da jezik in kri vežeta s stoterimi vezmi v življenjsko skupnost. Avstrijski problem je zanimiv iz mnogih stališč. Najzanimivejši je morda iz tega, ker odkriva neizmerne tajne človeške duše in njene zakone, mimo katerih bi nikdar ne smeli iti državniki, o katerih naj bi zgodovina poročala, da so bili konstruktivni.

Namesto pakta štirih imamo sedaj dve fronti:

Francija - Male države - Rusija contra Anglija-Amerika-Italija

Diplomati, ki se brez uspeha vrtijo ves čas v enem krogu

Pariz, 26. maja.

Kar se dogaja zadnje čase v Ženevi, ne predstavlja ničesar drugega kakor dogovorjen nastop Anglije, Amerike in Italije proti Franciji. Te tri velesile skušajo na vsak način pridobiti Francijo za razorožitev v smislu MacDonaldovega predloga. Francija pa take razorožitve, ki zahteva od nje ogromno žrtev uničenja vsega tako zvanega napadalnega vojnega orožja, ne more sprejeti, če se na drugi strani ne ustvarijo take garancije mednarodnega značaja, ki bi onemogočale vsak napad na njene meje. Ker je to stališče Francije stvarno tako utemeljeno, da mu nihče ne more oporekati, in ker bi se vsak, ki bi od Francije zahteval tako žrtev, ne vpoštevajoč tega njenega pogoja, razkrinkal kot zaveznik Nemčije — zato sta Anglija in Amerika morali sedaj napraviti korak, katerega sta se do sedaj odločno branili napraviti: morali sta ponuditi Franciji realno jamstvo, da jo bosta v slučaju kakšnega neupravičenega napada podprli. Človek bi torej sodil, da je razorožitveni problem sedaj rešen.

„Velikodušna" koncesija Amerike

Toda temu še daleč ni tako! Velika Britanija se je do danes obotavljala dati Franciji jamstva za njeno sigurnost pred kakšnim napadom Nemčije, izgovarjajoč se na to, da ni sigurno, kako se bodo v slučaju kakšnega evropskega konflikta obnašale Zedinjene države severne Amerike. Kar naenkrat pa je 24. maja presenetil ženevsko konferenco zastopnik USA g. Norman Davis, ki je izjavil, da je Amerika sedaj pripravljena, postaviti se na stran krivično napadenega. To izjavo je z navdušenjem sprejela tudi Nemčija, angleški zunanji minister Simon pa je izjavil, da je sedaj problem rešen: kdorkoli bo kršil Kellogov pakt, to se pravi, kdor bo skušal porušiti sedanji mir v Evropi, bo imel proti sebi vse druge velike sile. Tej veseli konstataciji se je končno pridružil tudi italijanski delegat marchi di Soragna, ki je dejal, da so težkoče razorožitvenega problema sedaj rešene in se je zahvalil tako Simonu kakor Normanu Davisu, izražajoč upanje, da bo delo razorožitvene konference odslej potekalo hitro k svojemu cilju.

Je žalibog nesprejemljiva

Žalibog moramo konstatirati, da o rešitvi problema tudi po izjavi Združenih držav sev. Amerike ni nobenega govora. Kaj pa je g. Norman Davis obljubil? Norman Davis in Simon sta predložila sledečo formulo: Ako bi konferenca evropskih velesil v slučaju kakšnega neupravičenega napada ugotovila, kdo je krivični napadalec in če bi Združene države severne Amerike čisto neodvisno od tega po svojem lastnem usmotrenju prišle do enakega zaključka, bi se obvezale, da napadalca ne bi podpirale, niti ne bi dovolile svojim državljanom (trgovske družbe ali fabrike orožja), da ga podpirajo. To so torej tiste slavne garancije, ki jih je pripravljena dati USA Franciji, če bi jo Nemčija napadla! Da je taka garancija popolnoma nezadostna, se vidi na prvi pogled in francoski državniki bi morali biti izredno naivni, če bi za tako prazno obljubo žrtvovali svojo armado.

Sovjetska Rusija popolnoma solidarna s Francijo

Čisto jasno je, da francoski zastopniki v Ženevi na ta velikodušni korak obeh anglosaških držav ne bodo odgovorili, kakor upata Roosevelt in MacDonald, s tem, da bi sedaj podpisali razorožitveni predlog g. MacDonalda, ampak da bodo zahtevali čisto drugačna, v resnici učinkovita jamstva za evropski mir in da bosta morali Anglija in Amerika, ako odkritosrčno želita pomirjenje Evrope, sprejeti zahteve Francije in njenih zaveznikov ali pa vzeti nase odgovornost, če bi se razorožitvena konferenca izjalovila.

Skupna fronta Anglije, Amerike in Italije je že 24. t. m. pa tudi v sledeči razpravi 26. maja doživela poraz, ker so se postavili na stališče Francije ne samo zastopniki Male zveze in drugih evropskih malih držav, ampak razen Japonske tudi zastopnik Sovjetske Rusije, pariški sovjetski poslanik Dovgalevski. Ta okolnost je bila senzacija dneva, ker se je iz odločnega nastopa Dovgalevskega proti stališču Anglije jasno razvidela nova fronta: Francija—Mala zveza—Rusija. Dovgalevski je namreč enako kakor vsi ostali zastopniki malih držav izjavil, da je treba garancije za evropski mir razumeti tako, kakor jo je formuliral predsednik odseka, ki se bavi z vprašanjem teh garancij, grški delegat Politis, namreč, da se mora napadalec točno definirati, da se mora proti napadalcu z združenimi silami učinkovito nastopiti in da morajo določbe veljavnih mednarodnih pogodb sploh biti zavarovane v celem svojem obsegu napram vsakemu napadalcu in da se mora priskočiti v takem slučaju na pomoč vsaki državi, ki bi bila napadena ali pa kakorkoli že po rušenju miru prizadeta.

Poziv Angliji in Ameriki: Razorožitev tudi na morju

Protifrancoska fronta pa ni bila presenečena samo po odločnem in nedvoumnem nastopu zastopnika Sovjetske Rusije, ampak tudi po izjavi francoskega delegata Massiglija, ki je v svojem govoru postavil Ameriko in Anglijo pred jako težko dilemo. **Dejal je namreč, čemu ti dve državi tako vztrajata na splošni razorožitvi na kopnem, dočim nočeta ničesar slišati o enaki razorožitvi na morju.** Amerika, Anglija in Japonska so svoje sorazmerje med svojimi pomorskimi silami uredile čisto same, kakor se je to zdelo oportuno njim. **Zahtevajoč sistem generalne razorožitve, pa sta se Anglija in Amerika postavili logično tudi na stališče, da se mora razorožitev izvesti po istem načelu tudi na morju.**

Tudi Japonska podpira Francijo

Ameriški in angleški delegat sta bila po tej zahteva jako presenečena, to pa tem bolj, ker se niso francoskemu stališču v tem oziru pridružili tudi vsi ostali zastopniki na konferenci, ampak celo zastopnik Japonske, ki je članica pomorskega dogovora med Anglijo in Ameriko. **Japonski delegat Sato je namreč izjavil, da se pridružuje francoskemu mnenju, da washingtonska pogodba glede razmerja pomorskih sil med Anglijo, Ameriko in Japonsko ni pravičen in pravilen temelj za splošno razorožitev in da je Japonska za to, da se to razmerje spremeni.**

Britanski delegat Eden in ameriški delegat Norman Davis sta skušala to stališče pobijati, sta pa pri tem konferenco jako razočarala, ker se je Eden odkrito izjavil proti točni definiciji napadalca in proti točnim in učinkovitim garancijam, ako bi kdo sedanje mirovno stanje rušil. Italijanski delegat se še ni oglasil k besedi, pač pa fašistični tisk izraža svoje veliko nezadovoljstvo, ker delegati Francije in ostalih držav nočejo sprejeti Davisovega predloga.

Konferenca se bo zopet odgodila

Splošno mnenje, ne samo v Parizu, ampak tudi drugod, je, **da se bodo razprave razorožitvene konference kmalu odgodile zato, da se bodo mogle začeti priprave za svetovno gospodarsko konferenco v Londonu.** Zgodilo se je torej ravno narobe, kakor se je pričakovalo, da bo namreč morala svetovna gospodarska konferenca zborovati prej, nego bo dosežen kakšen rezultat glede razorožitve in zasiguranja evropskega miru. **Ker pa je jasno, da svetovna gospodarska konferenca ne more imeti nobenega pravega rezultata, preden se ne razčisti vprašanje evropskega miru, zato pomeni delovanje svetovne diplomacije čisto navaden circulus vitiosus.** Škoda za milijone, ki se zapravljajo za tako brezuspešno in brezupno delo! **Tudi baron Aloisi se zaman trudi...**

Kot rešilci položaja bi radi nastopili Italijani, ki pripisujejo konferencam barona Aloisija v Ženevi s Paul-Boncourjem, Benešem, Titulescom in Jevtičem velikanski pomen. Zdi se pa, da tudi baron Aloisi ne bo našel čarovniške formule za rešitev položaja. **Zakaj, preden se države ne bodo zedinile o temeljnih načelih, je ustvaritev kakega pakta četvorice, ki se ga Francija načeloma ne brani, brezpomembna in bi samo komplicirala itak že komplicirani mehanizem za vzdrževanje evropskega miru.** Zanimivo je, da angleški listi nadaljujejo ostro kampanjo proti Franciji in da n. pr. »Daily Express« piše, da Francija nuja podobo vojne v mirnem času in da je zgradila veliko trdnjavo celo dve milji proč od — Ženeve. V resnici, kdor motri evropski položaj danes, ne more reči drugače kakor: Difficile est satyram non scribere...

Usoden trenutek evropske politike

Anglija pritiska na Francijo, naj podpiše pakt četvorice

Pariz, 26. maja. V mednarodnem položaju je nastopil vprav usoden treutek. Anglija pritiska z vsemi sredstvi na Francijo, toj bi podpisala pakt četvorice v obliki, kakor je sedaj pred nami. Kakšen je ta pakt? Iz zanesljivega vira izvemo, da vsebuje sledeča določila, ki so za Francijo nesprejemljiva:

1. Štiri velesile bodo vzajemno vplivale na ostale države za rešitev določenih vprašanj (ali kakor dobro pravi Echo de Paris: Štiri velesile bodo vzajemno pritiskale na žrtve revizije, da se vdajo v svojo usodo).

2. Ako se bo sprožilo vprašanje teritorialnih izprememb, naj se zahteva verzajske mirovne pogodbe, da morajo glede tega biti soglasne vse države podpisnice brez izjeme, izprememi v toliko, da se ne zahteva soglasje one države, ki bi bila po tej reviziji prizadeta, ako so se za revizijo izrekle štiri velesile.

3. Tudi Madjarski in Bolgariji se mora priznati enakopravnost v oborožitvi kakor Nemčiji.

Kakor se vidi, je Italija, ki dela v dogovoru z Nemčijo, le neznatno modificirala svoj načrt in ideja revizije tvori slejkoprej glavno os tega pakta. Razume se, da Francija zlasti 2. točke ne more sprejeti, da ne govorimo o Mali zvezi in o Poljski.

Izvemo, da je dr. Beneš Simonu izjavil, da bodo države Male antante, ako bi štiri velesile podpisale pakt, zapustile Zvezo narodov.

V Franciji sami se vrši sedaj huda bitka med vladno levico na eni in med generalnim štabom in strankami desnice na drugi strani. Levičarska glasila »Republique«, »Populaire«, »Matin« in »Oeuvre« se zavzemajo za to, da Francija podpiše pakt četvorice, češ, da Francija ne sme vzeti nase odgovornosti za polom razorožitvene konference; da ji, ako noče podpisati pakta, ne ostane ničesar drugega, kakor da začne preventivno vojno zoper nemčijo, česar pa francoski narod noče itd. itd. Desničarski listi pa izjavljajo, da bi Daladier bil »izdajalec domovine«, ako bi podpisal pakt, ki meri na uničenje zmage 1918. Zlasti napadajo Paul-Boncourja.

V londonskih političnih krogih pa so prepričani, da bo Francija pakt podpisala, ako se najde kompromisna formula, ki bi nekoliko modificirala točko II. Mussolinijevega načrta.

Francija ne popušča

Pariz, 26. maja. Ni govora o tem, da bi Francija podpisala pakt četvorice, ako se ne bo striktno ujemal z določili pakta Zveze narodov.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, včasih dež, zelo hladno, na prostem vetrovi

Turisti-izletniki!

Najboljše in najcenejše se okrepčate v

LJUDSKI KUHINJI-JESENICE

Krekov dom

tri minute od kolodvora. Večje skupine po predhodni prijavi znaten popust.

Vsak trgovec, gospodar in gospodinja poseti

XIII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

OD 3. DO 12. JUNIJA 1933.

Pregled vseh predmetov in potrebščin v gospodarstvu in gospodinjstvu.

Razstavišče obsega 40.000 m²

Polovična vožnja na železnicah, popust na parobrodih.

Specijalne razstave: Pohištvo, usnje, tekstilno blago, papir, živila, tujski promet Dolenjske, perutnina in kunci, „živali in rastline v stanovanju".

Legitimacije se dobe pri večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih, biletarnah Putnika in pri večjih železn. postajah Dravske banovine

Veleseimsko zabavišče je pestro in velikomestno.

Konferenca Male zveze

bo odgovorila na načrt pakta četvorice

Praga, 26. maja. tg. Praško konferenco Male zveze bodo otvorili v ponedeljek s konferenco časnikarjev Male zveze. Pri tej bodo govorili minister Krofta za ČSR, dočim bodo za Romunijo in Jugoslavijo govorili visoki uradniki belgrajskega in bukareškega zunanjega ministrstva. Ta konferenca, ki se bo oddajala tudi po radio postajah vseh treh držav, bo velika manifestacija proti revizionizmu v Evropi. V torek pa se bodo začela oficielna posvetovanja zunanjih ministrov, ki bodo trajala tri dni. Program vsebuje vsa važna gospodarska in politična vprašanja, predvsem pa bo konferenca zavzela svoje stališče proti paktu četvorice, razorožitvenemu vprašanju in londonski gospodarski konferenci. Izmed notranjih organizacijskih vprašanj pa bo najvažnejša ustanovitev stalnega tajništva za gospodarska vprašanja Male zveze. Konkretnih gospodarskih sklepov v odnošajih med tremi državami ni pričakovati.

Pariz, 26. maja. tg. Ministrski predsednik Daladier je imel danes razgovor s poljskim poslanikom Hlapovskim. Zastopnik Poljske je pri tej priliki ponovno izrekel pomisleke poljske vlade proti paktu četvorice. Sporedno s pariškimi razgovori je imel tudi Paul-Boncour v Ženevi sestanke z zastopniki Poljske in Male zveze. Jugoslovanski zunanji minister Jevtić je iz Belgrada oficielno zavzel v precej previdni obliki stališče o vprašanju pakta četvorice. Izjavil je, da bo Mala zveza na svoji konferenci v Pragi o tem podala oficielno izjavo, v kateri bo posebno podčrtala, da ostane gospodar svojih interesov in da morajo biti zajamčene mednarodne obveznosti in prejšnje pogodbe. Če bo pakt četvorice sklenjen, se bo zgodilo to samo v okviru in v duhu pakta Zveze narodov. Večje pomisleke, kakor v Belgradu, pa imajo še vedno v Pragi proti paktu četvorice in je nedvomno, da bo Francija zelo vpoštevala glasove svojih zaveznic.

Predsednik Roosevelt čisti . . .

Korupcija ameriškega bankarstva na zatožni klopi

Razprava proti Morganu

Washington, 26. maja.

KOMPROMITIRANI POLITIKI

Pred preiskovalno komisijo ameriškega senata se je začel senzacionalni proces proti najbogatejšemu človeku Amerike Morganu, kojega banka je obvladala vse denarno poslovanje in seveda tudi vse javno življenje v Ameriki. Proces je senzacionelen predvsem radi tega, ker se je izkazalo, da je bil Morgan v zvezi z mnogimi najvplivnejšimi politiki Amerike, ki so od njega dobivali posojila pod jako ugodnimi pogoji ali pa celo brez garancij ali pa na vsak način pod nezadostnimi jamstvi. Med njimi je v prvi vrsti gospod

Norman Davis

sedanji delegat Amerike na razorožitveni konferenci v Ženevi. Drug privilegiran dolžnik Morganove firme je tudi Owen Young, znani oče Youngovega načrta. Nadalje je na listi Morganovih privilegirancev Mellon, brat sedanjega državnega tajnika, bivši mornariški minister Adam, bivši finančni minister Walsonove vlade Adoo, bivši vojni minister Baker, sedanji finančni minister, oziroma državni tajnik Woodin, general Pershing, vrhovni poveljnik ameriške armade na francoski fronti leta 1917 in 1918, znani general Dawes, ki je tudi reševal Evropo s svojim znanim reparacijskim načrtom, vplivni polkovnik Lindbergh, ameriški industrijalec Raskob in drugi. Izvzemši Woodina, so vsi imenovani politiki člani demokratske stranke. Najbolj senzacionelno pa je razkritje, da Morgan, najbogatejši človek Amerike, v letu 1930, 1931 in 1932

NI PLAČAL NOBENE DOHODNINE

Pri zaslišanju pred senatovo komisijo je Morgan izjavil, da dohodnine zato ni plačal, ker njegov dohodek ni dosegel od zakona zahtevanih 4000 dol.! Morgan je prišel na razpravo v Washington z vsemi člani svoje družine, s katerimi se je provokatorično nastanil v petnadstropni hiši. Razen njega se bodo morali zagovarjati tudi drugi ugledni velebančniki, kakor Mitchell in Harriman zaradi neplačevanja davkov, oziroma napačne davčne napovedi, potvarjanja knjig in podkupovanja vplivnih politikov. Tem politikom Morganova banka ni samo dajala posojil brez garancij ali pa pod nezadostnimi garancijami, ampak jim je tudi dajala možnost, da so

KUPOVALI PAPIRJE PO NIŽJI CENI,

nego je bila tržna, da so potem z njimi spekulirali. Ta privilegij je Morganova banka dovolila sedanjemu finančnemu ministru Woodinu, bivšemu mornariškemu ministru Adamu, generalu Pershingu in drugim. Tako na pr. so ti gospodje, med katerimi pa se nahajajo tudi, kakor se čuje, Norman Davis, Dawes in Young, akcije »Allegheny Trusta« kupili po 20 dolarjev, ko je bila njihova faktična vrednost 35 dolarjev. Vsak od njih je dobil približno tisoč akcij, ki so bile v skupnosti vredne 1,250.000 dolarjev. Potem, ko so gospodje te akcije po tako nizki ceni dobili, so pa naenkrat poskočile za 50%. Kar se tiče posojil, sta dobila na pr. Norman Davis in Charles Dawes vsak po

100.000 DOLARJEV,

kar predstavlja ogromno vsoto in velik privileg, ker so jih gospodje dobili naravnost zastonj, večina pa posojil še danes nista odplačala, niti kapitala niti obresti. Morgan je pri preiskavi izjavil, da ne ve, kdaj je ta posojila dovolil. Tukaj gre v prvi vrsti za posojilo Normanu Davisu, kateri je tudi med onimi, ki niso ničesar odplačali. Je pa teh posojil 24 v skupni vrednosti 2,500.000 dolarjev. So pa v Morganove korupcijske zadeve zapleteni tudi veleindustrijci, kakor na pr. znani Myron Taylor, predsednik ameriškega jeklenega trusta in eden izmed ravnateljev First National Bank v Newyorku. Zanimivo je, da bodo pri razpravi prišla na dan tudi

Nemška posojila Pierponta Morgana

na kar so posebno radovedni hitlerjevci, ki trdijo, da je Morgan podkupil mnogo nemških državnikov. Morgan je z vsemi silami poskušal, da ne bi prišlo do preiskave, toda Roosevelt je izjavil, da se mora razprava vršiti brez ozira na kogarkoli. Roosevelt je sklenil, da odkrije vso korupcijo, ki jo gojijo ameriške velebanke. Razpravo je poveril državnemu pravdniku Pecora, Italijanu po rodu, ki je znan kot eden najbolj zmožnih in najbolj ostrih ameriških državnih tožilcev. Pecora je v nekaj mesecih zbral

OGROMEN MATERIJAL,

ki dokazuje, kako je Morganova velebanka vplivala na vse ameriške banke, na industrijo in na zakonodajo. Pecori se je tudi posrečilo, da so zaplenili mnoge tajne knjige Morganove. Pecora je izjavil, da se ne bo oziral ne na strankarsko pripadnost ne na socialni položaj oseb, ki so zapletene v Morganove posle. Že dosedanje zaslišavanje Morgana je imelo rezultat, da ameriška javnost odločno zahteva, da mora finančni minister Woodin nemudoma odstopiti in da se mora takoj odpoklicati iz Ženeve Norman Davis.

Tudi Coolidge zapleten

Washington, 26. maja. U. V nadaljnji razpravi pred senatovo komisijo proti Morganu je državni tožilec Pecora izjavil, da se med osebami, ki jih je Morgan podkupoval, nahajata tudi bivši predsednik USA Coolidge, in gospa Parker Gilbert, ki je dobila debele svežnje akcij, ko je njen mož bil generalni agent za reparacije v Berlinu. — Morgan je nato izjavil, da to ni bilo v zvezi s kakšnim podkupovanjem.

Kar se tiče Normana Davisa, ki se nahaja zdaj, kakor znano, kot delegat USA v Ženevi, je na tozadevno vprašanje časnikarjev izjavil, da mu je Morgan pred tremi leti posodil 50.000 dolarjev pod zadostnim varstvom, da to posojilo ni v nobeni zvezi s kakšno korupcijo in da ga le zato še ni mogel poravnati, ker mu država še sedaj ni vrnila stroškov za njegove misije v inozemstvo, ki ga dejansko stanejo še enkrat toliko!

Tožilec Pecora je trditve Morgana osparjal.

Sv. Oče v Lateranu

Vatikan, 25. maja. AA. Davi se je papež odpeljal v avtomobilu v lateransko palačo. Pred baziliko ga je sprejel msgr Ercole, ravnatelj misijonskega muzeja. Papež je nato stopil v muzej in si ogledal palatinsko in papeško dvorano, kjer je imel msgr Ercole nagovor nanj. Pred baziliko se je medtem zbrala velika množica ljudi in opazovala pontifikalni sprevod, v katerem je bilo pet avtomobilov in dva tovorna avtomobila s papeškimi stražami. Z balkona lateranske palače so vihrale papeške zastave, z oken, ki gledajo na trg, pa italijanske zastave in prapori mesta Rima. — V baziliki je msgr Nardone, tajnik kongregacije, sprejel in pozdravil zbrane odlične osebnosti, zlasti bivšega španskega kralja Alfonza XIII. z infanti, predsednika irske vlade de Valero in diplomatski zbor. Po končanih svečanostih je papež podelil z balkona sv. Janeza Lateranskega blagoslov stotisočglavi množici, ki mu je burno vzklikala. Ob 13.20 je papež odšel iz cerkve sv. Janeza Lateranskega in se odpeljal v avtomobilu v spremstvu msgra Dominionija.

B. Jevtič se vrnil

Belgrad, 26. maja. l. Z današnjim ekspresnim vlakom se je vrnil iz Ženeve v Belgrad zunanji minister Jevtič s soprogo. Na postaji so zunanjega ministra pozdravili odpravnik poslov češkoslovaškega poslaništva Reisner, svetnik romunskega poslaništva Papiniu in osebje zunanjega ministrstva. Z istim vlakom se je vrnil iz Ženeve tudi prometni minister Radivojević, ki je imel v Ženevi več sestankov z romunskim prometnim ministrom Mirtom radi graditve mostu preko Donave med Jugoslavijo in Romunijo.

Pravilnik OUZD

Belgrad, 26. maja. AA. Na podlagi čl. 126 zakona o zavarovanju delavcev, z dne 24. maja 1922 in čl. 252 dosedanjega statuta Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, je minister za socialno politiko in narodno zdravje, odobril statut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih krajevnih organov, ki ga je sprejelo ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev na svojih sejah dne 28. in 29. novembra 1932, ter izpremenil odnosno dopolnil ta statut v toliko, da stopi v veljavo 27. maja 1933. Tega dne izgubi veljavo dosedanji statut omenjenega urada in njegovih krajevnih organov, ki je stopil v veljavo 24. januarja 1923 z vsemi kasnejšimi izpremembami in dopolnitvami.

Statut se objavi v »Službenih novinah« kraljevine Jugoslavije in v »Radnički zaštiti«.

Prepovedan uvoz avstrijskega blaga

Belgrad, 26. maja. AA. Ministrski svet je izdal odlok o prepovedi uvoza blaga avstrijskega izvora. Prepoved se tiče enajstega dela carinske tarife, ki se nanaša na papir, knjige, zemljevide in slike, od št. 442 do vštete 474 uvozne tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi, 14. dela carinske tarife, ki se nanaša na kovine in kovinske izdelke (od št. 520 do vštete 645 uvozne tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi); 15. dela carinske tarife, ki se nanaša na uvoz strojev, aparatov, raznih naprav, brzojavnih predmetov in prevoznih sredstev (od št. 646 do vštete 682 uvozne tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi).

Ta odlok stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«, objavljen bo pa v številki z dne 27. maja 1933. Prepoved uvoza navedenega blaga iz avstrijske republike stopi torej v veljavo opolnoči med 26. in 27. majem 1933.

V zvezi s tem odlokom je finančni minister del carinarnam nalog, da ravnajo z blagom avstrijskega izvora, za katero veljajo gornja določila in ki bi prišlo do meje po uveljavitvi odloka ministrskega sveta, po določilih carinskega zakona in po postopku za izvrševanje tega zakona.

Osebne vesti

Belgrad, 26. maja. AA. Za ekonoma državne bolnišnice za duševne bolezni v Novem Celju v 7. skupini je postavljen Anton Manfred.

Belgrad, 26. maja. l. Napredovala sta: iz 7. v 6. pol. skup. Anton Gojmir Kos, profesor na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani; iz 8. v 7. pol. skup. Franc Kramar, šef oddelka likvidature glavne podružnice Državne hipotekarne banke v Ljubljani.

Kralj. banska tkalnica preprog Drinske banovine v Sarajevu

Obiščite

razstavo sarajevskih preprog

v veliki dvorani hotela „UNION“
od 27. maja do 31. maja od 9. do 12. ure dop. in od 2. do 7. ure zvečer

Sprejemamo naročila na 24 mesečno odplačevanje brez naplačila

Premirje med Japonsko in Kitajem

Peking, 26. maja. ž. Sporazum za premirje med Kitajsko in Japonsko je bil parafiran od delegatov obeh vlad že v torek. V ponedeljek bo sporazum o premirju svečano podpisan v bližini Pekinga. O podrobnostih tega sporazuma se čuje, da bo črta Peking-Tjencin kakor tudi železniška proga med obemi mesti ostala v kitajskih rokah pod pogojem da se kitajske čete umaknejo iz severnega sektorja. Japonci bodo sedaj umaknili dve armadi, ostalo vojaštvo pa bo odpoklicano z meje takoj, ko bo pakt o premirju podpisan.

Kongres Pen-klubov ob Adriji

Dubrovnik, 26. maja. ž. Snoči so igrali pred Kneževim dvorcem Gunduličevo »Dubravko«. — Predstavi je prisostvovalo nad 5000 oseb. Po predstavi, ki je bila končana opolnoči, so se gostje razšli.

Davi ob 9 je otvoril Wells sejo v Bondinemu gledališču. Najprej je bila izvršena verifikacija, nato pa je tajnik Ould podal obširno poročilo ter sporočil, da obstoji danes že 45 Pen klubov v 40 centrih. Potem je referiral o knjigah ter rekel, da bo nagrada, ki jo je razpisal Pen klub, najbrž ukinjena, ker se je za njo prijavilo samo 5 oseb iz vseh centrov. Pen klub pa pridobiva

vedno več članov

Letos so se prijavili Grčija, Irak in Indija, kjer je ustanovljen nov center v Bombayu, kateremu predseduje Rabindranath Tagore. Vsi ti klubi imajo okoli 4000 članov. Nato je poročal tajnik g razmerah v Nemčiji. Za njim je govoril madjarski delegat Rado o drugi točki svoje resolucije o zaščiti svobodnega kroženja duševnih proizvodov, o čemer se bo bavila tudi Zveza narodov. Tej resoluciji se je priključila tudi bolgarska delegatinja Dora Gabe, ki je zahtevala, da se ukine carina na knjige.

Ko je bila resolucija sprejeta, je govoril delegat newyorškega centruma, Cambi

o popisu prevodov

in o mednarodnem kodeksu, v katerem naj bi bili vpisani vsi prevodi. Predlagal je tudi resolucijo, v kateri pravi: »Ker se je ponovno pojavil v svetu pretirani šovinizem, ki preganja književnike, je zato dolžnost vsakega umetnika, da ohrani svobodnega duha, da človeštvo ne bo zapadlo v popolno neumnost, zlobo in strah.

Resolucija proti nemškemu literarnemu čiščenju

Ameriški centralni Pen klub apelira na vse druge centrale, da podpišejo načela, na katerih je ustanovljena vsa struktur adanašnjega društva in da posvetijo posebno pozornost resoluciji, ki so jo predložili delegati Anglije, Francije, Nemčije in Belgije in katera je bila soglasno sprejeta na 5. mednarodnem kongresu Pen klubov v Bruslju leta 1927. V tej resoluciji se zahteva:

1. Literatura, ki je mednarodna, od vsega začetka ne pozna meja in mora svobodno krožiti med narodi brez ozira na politične komplikacije.

2. V vseh slučajih, posebno pa v slučaju vojne morajo biti umetnine, ki so skupna lastnina vsega človeštva, zavarovane pred nacionalnimi in političnimi strastmi.

3. Pen klubi bodo uporabili svoj vpliv za mednarodno spoštovanje in apelirajo na mednarodni kongres, da ukrene vse potrebno, da prepreči, da centri Pen klubov, ki so ustanovljeni, da afirmirajo in okrepijo dobro voljo in razumevanje med plemeni in narodi, ne bodo delali propagande za neupravičeno preganjanje pod naslovom šovinizma, kateremu je vzrok plemensko sovraštvo ali pa popolitična neznosljivost.

Ko je Cambi prečital gornjo resolucijo, je Wells predlagal, da se najprej diskutira o tej ameriški resoluciji, ker so vse ostale resolucije le variante te glavne resolucije. Radi te Wellsove izjave je

nastalo razburjenje

pri francoskih delegatih in delegatih drugih narodov, ker so Francozi, narodi Male zveze in nekateri drugi centri Pen klubov, skupno 16, predložili še drugo resolucijo, ki pa je mnogo ostrejša od ameriške. Ta resolucija obravnava isti predmet. Nato je hotel belgijski delegat Lyr prečitati to resolucijo, podpisano od 17 držav, čemur pa je nasprotoval Wells, češ, da jo je šele sedaj našel na svoji mizi, medtem ko mu je bila ameriška resolucija predložena že pred 14 dnevi. Predsednik Wells je odločno odklonil čitanje druge resolucije in izjavil, da se o njej govori lahko samo v zvezi z ameriško resolucijo.

Nemec Elster je pristal, da se razpravlja o ameriški resoluciji, med tem pa se je dvignil francoski delegat Jules Romain, ki je v temperamentnem govoru zahteval, da se prečita tudi resolucija 17 držav. Valonski delegat Thomas je predlagal, da se prečitata obe resoluciji. Ameriški delegat Cambi je zahteval, da se glasuje o njegovi resoluciji. Na kongresu sta se torej

spopadli dve nasprotni struji

Delegat Marinetti je nastopil z zelo temperamentnim govorom, v katerem je zahteval, da Pen klubi opustijo politiko, nakar je Elster ponovno zahteval, da sprejmejo ameriško resolucijo kot podlago. Elster je izjavil, da so se sestali h kongresu zato, da delajo za dosego sporazuma med narodi in za mir. Tej Elsterovi izjavi pa so se od srca nasmejali vsi ameriški delegati.

Potem se je dvignil belgrajski delegat Štefanović, ki je izjavil, da ni čital resolucije 17 centrov Pen klubov, čeprav se Jugoslavija tudi nahaja med njimi. Ta izjava g. Štefanovića je iznenadila vse navzoče, radi česar je vstal

ljubljanski delegat dr. Cankar

in izjavil, da je bil Štefanović zaposlen v nekem drugem komiteju, med tem ko je on v imenu ljubljanskega Penkluba sprejel resolucijo Francije in ostalih držav. Nato je neki bolgarski delegat čital v francoskem jeziku resolucijo 17 Pen klubov, ki je mnogo ostreje napadla Nemčijo kakor ameriška. **Posebno energično obsoja zažiganje knjig in preganjanje intelektualcev radi plemenske verske pripadnosti v Nemčiji.**

Švicarski delegat dr. Stickelberg je izjavil, da pomeni ta resolucija vmešavanje v politiko, kar je za Pen klube zelo nevarno. Delegat avstrijskega centralnega Pen kluba, Felix Salten, je naglašal, da morajo radi smernic zadnjega kongresa Pen klubov prenehati politični govori ter da Avstrija ne bo sodelovala v debatah, ki bodo politično usmerjene. Nato je govoril še Marinetti, ki pravi, da je Nemčija še vedno v revolucionarnem razvoju, kar pa ne pomeni, da bo pri tem vedno tudi ostalo. Nizozemski delegat Westerman je apeliral na vse člane, naj pazijo, da se Pen klubi ne bi razbili na tem vprašanju. Francoski delegat Cremineux je izjavil, da je Cambijeva resolucija popolnoma drugačna od njihove. Nemški delegat Busch je sporočil, da nemški centralni Pen klub nikakor ne more sprejeti druge resolucije, in če se bo še naprej diskutiralo v tej obliki, potem bo

Nemčija prisiljena kongres zapustiti

Italijanski delegat Marinetti je predlagal, da se o drugi resoluciji debatira šele na prihodnjem kongressu. Valonec Thomas je odločno izjavil, da v resoluciji sedemnajstih ni prav ničesar, kar bi poniževalo Nemčijo. Nato je predsednik Wells predlagal, da glasujejo za Cambijevo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta od vseh, tudi od Francije, Nemčije in ostalih sedemnajstih podpisnikov druge resolucije. Ko je bila resolucija sprejeta, se je ponovno dvignil francoski delegat Cremineux ter nudil Nemcem diskusijo o drugi resoluciji sedemnajstorice. Nemški delegat Busch je diskusijo sprejel in bo v tej zadevi danes popoldne ob 3 sestanek, da se najde možnost za modifikacijo te resolucije.

*

Sodišče za zaščito države:

1. Liški proces

Belgrad, 26. maja. l. Senat državnega sodišča za zaščito države je danes razglasil sodbo nad prvo skupino tako zvanih liških vstašev, ki so pripravljali revolucijo v naši državi. Obsojeni so: Julij Lenac na 16 let težke ječe, Vladimir Sečko na 18 let težke ječe, Anton Dobrila na 14 let težke ječe, Dragotin Vlahović na 8 let težke ječe in Rupčić na 3 leta težke ječe. Dragičević in Juta sta bila oproščena. Prvi štirje so obsojeni tudi na trajno izgubo častnih državljanskih pravic.

2. Proti 21 komunistom

Belgrad, 26. maja. l. Danes ob 8.30 se je pričel pred državnim sodiščem za zaščito države proces proti 21 članom raznih komunističnih celic. Skoraj vsi obtoženci so emigranti iz Italije. Senatu predseduje dr. Bubanj, člani pa so: Trajko Stamenković, Vojislav Kurtović, dr. Margetić, Paljić, Vukajlović, Milodrag Filipović. Obtožnico zastopa državni tožilec dr. Marokino. Obtoženci, sami mladi fantje, povečini doma iz Solkana pri Gorici, so zavzeli mesta na treh dolgih klopeh. Na zatožni klopi sedijo radi širjenja komunizma: Josip Prion, Maks Valentinčič, Valentin Klanjšček, Pavla Klanjšček, Leopoldina Ušaj, Josip Kopitar, Filip Šircelj, Anton Špacapan, Andrej Stegnar, Franjo Peršon, Danilo Jelčič, Franjo Saksida, Leopold Kravos, Srečko Vilhar, Peter Bogatec, Albert Sulčič, Boris Božič, Franjo Hvalič, Alojzij Košuta, Damon Sedmak in Josip Sedmak. Ker obtoženci povečini nimajo nobenih sredstev, sta si najela zagovornika samo dva, in sicer brani Srečka Vilharja dr. Maks Laufer, Borisa Božiča pa dr. Boleslav Bole, vsem ostalim pa je določil predsednik senata dr. Bubanj zagovornike ex offo: Priona zastopa odvetnik Dimitrije Pavlović, Maksa Valentinčiča dr. Šefkija Behmen, Valentina Klanjščka Nova Vojalošević, Pavlo Klanjšek Aleksander Kačenik, Leopoldino Ušaj, ki se edina brani iz svobode, Vlado Mišić, Josipa Kopitarja Vujinović, Filipa Šircelja gospa Bosiljka Ivković-Krstić, Antona Špacapana Božidar Vukašinović, Andreja Stegnarja Borivoj Marković, Franja Peršona Čedomir Jevđenijević, Danilo Jelčiča Milan Grubić, Franja Saksido Vlado Mišić, Leopolda Kravosa Boleslav Dimitrijević, Bogatca Milivoj Dragomirović, Alberta Sulčiča Bora Prodanović, Franjo Hvaliča Božidar Vukašinović, Alojzija Košuto Lazar Jovanović, Damona Sedmaka Bosiljka Ivković-Krstić in Josipa Sedmaka Peter Jovanović-Dobavec. Po prečitanih generalijah je takoj pričel državni tožilec dr. Marokino čitati obtožnico. Po prečitanju obtožnice je predsednik senata zaključil današnjo razpravo, ki se bo nadaljevala jutri ob 8 zjutraj. Zaslišanih bo najbrž prvih pet obtožencev.

Defravdanti

Belgrad, 26. maja. l. Radi malverzacij v zvezi z Nabavljalno zadrugo državnih uslužbencev sta bila danes pred tukajšnjim sodiščem obsojena Marian Bulič na 7 let težke ječe, Anton Markovič pa na 1 leto strogega zapora.

Belgrad, 26. maja. l. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem se je pričel danes proces proti bivšim višjim uradnikom finančnega ministrstva radi tega, ker so oškodovali državno blagajno za okroglo 60 milijonov zlatih dinarjev. Na zatožni klopi sedijo: kemičarka savske carinarnice Milena Berič, Peter Borisavljević, svetnik finančnega ministrstva v pokoju in Ivan Gjaković, načelnik oddelka carin v pokoju. Obtoženci so zlorabljali državo na ta način, da so izdajali napačne analize in ponarejali dokumente ter naredbe v prid družbe Standard Oil Company.

Slovenske gorice ob grobu svojega boritelja

Ivan Roškar na zadnji poti

Maribor, 26. maja.

Včeraj popoldne so se Slovenske gorice in ondotno katoliško slovensko ljudstvo za vedno poslovili od svojega sina, delavnega, odločnega in plemenitega Ivana Roškarja. Od vseh strani Slovenskih goric so prihiteli možje, ki so v junaški dobi slovenskega ljudskega gibanja z rajnim Roškarjem ramo ob rami bojevali boje za pravice slovenskega katoliškega ljudstva. Prišli so osiveli borci, ki so doživljali zmago katoliške slovenske misli v Slovenskih goricah, prišel je mlajši rod mož, ki je s starimi borci skupaj sodeloval in na doseženih uspehih gradil novo bodočnost, prišel mladi rod, ki šele stopa v življenje, da se v tradicijah in izročilu starih navduši za nove boje, za novo delo, za nove žrtve, katere so potrebne za katoliško in slovensko misel v sedanji dobi.

Pretresujoč je bil pogled na to množico mož in fantov pred Roškarjevo hišo, iz katere so prinesli krsto s truplom starega bojevnika. Glava pri glavi so stali možje in fantje iz vseh Slovenskih goric. Ob straneh, na pobočju vzpetin so stale stotine slovenskih katoliških žena, mater in deklet, na obširnem travniku pod potom pa so stali najmlajši, domača šolska mladina. Že pred dohodom duhovščine so možje skupaj na glas molili sveti rožni venec, ob strani so molile zase na glas rožni venec žene, na travniku pa šolska mladina. Iz več ko tisoč src se je dvigala glasna molitev k Bogu za dušni blagor pokojnega slovenskega katoliškega poslanca in voditelja.

V tem je prišla duhovščina pod vodstvom g. dekana Gomilšeka, ki je vodil pogrebne obrede. Njemu ob strani je korakalo deset duhovnikov iz bližnjih in daljnjih slovenjegoriških župnij ter iz Maribora, med drugimi vlč. g. msgr. Vreže iz Maribora, častni kanonik in dekan jareninski vlč. g. Čižek, domači župnik vlč. g. Bosina in drugi. Po opravljenih molitvah in odpetih žalostinkah je pred krsto zapel prelepo žalostinko pevski zbor domače šolske mladine. Za njim se je oglasil z drugo pretresljivo žalostinko domači mešani pevski zbor, nakar je zapel sloveči moški zbor iz Ruš tretjo žalostinko — vsi tako lepo, da je vse navzočne globoko ganilo.

Nato se je razvil sprevod. Na čelu je šla šolska mladina, ki je potem pri vhodu na pokopališče delala špalir. Prvi del pogrebcev je že dospel na pokopališče, ko se je krsta s pokojnim Ivanom Roškarjem poslovila od domače hiše. Pred krsto so za šolsko mladino šle stotine mož in fantov, za krsto pa ženske. V sprevodu so korakali: bivši veliki župan dr. Schaubach, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, bivša ministra Ivan Vesenjak in dr. Kukovec, okraj. načelnik dr. Ipavic s podnačelnikom Pezdičem, predstojnik policije v Mariboru dr. Hacin, bivši narodni poslanci: dr. Hohnjec, Fr. Kremžar, ki je zastopal uredništvo »Slovenca«, Fr. Žebot in Ivan Mermolja. Bivši oblastni poslanci: Marko Kranjc, Franc Hrastelj in Alojzij Mihelčič, bivši mariborski župan dr. Juvan, prof. Gabrijel Majcen, zdravniki dr Kramberger, dr. Janko Pihlar in dr. B. Ipavic, notar Fr. Stupica, predstojnik sodišča pri Sv. Lenartu v s. sv. Dr. Ilaunig, ravnatelj Korže, prof. Sirk, davčni uradnik Rakuša, veletrgovec Miloš Oset, T. Hrastelj, hotelir Spatzek, kavarnar Senica (ki je svoj čas nosil Roškarju sporočilo, da je imenovan za ministra), bivši občinski svetnik Senekovič in še cela vrsta drugih odličnih osebnosti od blizu in daleč. — Banski svetnik dr. Ipavic pa je pokojnikovi družini v imenu poljedelskega ministra in bana dr. Marušiča izrazil sožalje. Pokojnikov tovariš iz dunajskega parlamenta dr. Ivo Benkovič je poslal na krsto lep venec, ker se sam zaradi bolezni in mogel udeležiti pogreba. Bivši minister prof. Anton Sušnik je pokojnikovi družini poslal brzojavno sožalje.

Obširno pokopališče župne cerkve pri Sv. Juriju je bilo natlačeno polno žalujočih pogrebcev. Nad odprtim grobom, kamor so položili pokojnikovo truplo, so po opravljenih molitvah vnovič zapeli vsi trije zgoraj imenovani pevski zbori, vsak po eno žalostinko, drug za drugim.

Nato je spregovoril domači župnik g. Bosina, ki je v ognjevitih besedah govoril o pokojniku in se poslovil od njega. Proslavljal je njegov značaj, ki se je izkazal v globoki krščanski vernosti, katera je bila vidna v pokojnikovem zasebnem in političnem življenju. Njegov čvrsti krščanski značaj je bil viden v trpljenju, ki ga je bil pokojni deležen v časih prejšnjih bojev, kakor tudi v zadnjih časih. V vsem tem trpljenju pokojni Roškar niti enkrat ni klonil. Pokojnikov značaj označuje njegova velika delavnost za povzdigo svojega ljudstva in njegova delavnost za pravice katoliškega slovenskega naroda. Pokojni Roškar je bil značaj tudi po svoji veliki nesebičnosti! V vsem njegovem dolgoletnem javnem delovanju na visokih mestih mu nikdar ni en krivični dinar umazal njegovih čistih rok. Krivico, ki so mu jo drugi storili, je znal prenašati z voljo kremenitega značaja. Kadar je bil deležen odkod kakega hudega udarca, ga je vedno sprejel s protestom, ki tako značilno kaže krščanski značaj, ko je po zgledu svojega Gospoda vsakokrat rekel: »Ako sem kaj napačnega storil, dokažite mi, da nisem prav ravnal! Če pa prav delam, čemu me preganjate!« — Govornikove besede so vse navzočne globoko pretresle.

Nato je nastopil pokojnikov osebni prijatelj g. Franjo Žebot, ki je v prisrčnih in toplih besedah orisal delovanje pokojnega Ivana Roškarja za svoje kmetsko ljudstvo in za svoj slovenski narod. Pokojni Roškar je ob izbruhu svetovne vojne postal žrtev denuncijanstva in bil s svojim župnikom zaprt v graških ječah. Postal je žrtev denuncijantstva tisti mož, ki je denuncijantstvo vedno mrzel. Rekel je še v zadnjih dnevih pred svojo smrtjo, da je denuncijantstvo sad črnih duš, da je to najbolj ogabno in najbolj nizkotno, da tega včasih Slovenci nismo poznali. Roškar je bil zaveden katoličan, ki je vedno povdarjal te-le besede: »Dokler bomo Slovenci spoštovali vero svojih očetov, bomo kot narod ostali. Kakor hitro pa se bomo obrnili od svoje vere, nas bo odnesla svetovna vihra.« Govornik je nato proslavljal pokojnikovo delo za povzdigo Slovenskih goric, proslavil ga kot klicarja pravice in resnice, za kar je mnogokrat moral trpeti. Nato se je v svojem in v imenu vseh bivših sobojevnikov poslovil od zvestega prijatelja rekoč: »Vsi smo prišli k tvojemu grobu, ki smo mogli priti. Samo tvojega Toneta, s katerim sta skupaj orala ledino, ni, da bi ti posodil zadnjo pot. Ne more priti k tebi po slovo. Pač pa je meni naročil, naj ti v njegovem imenu iz njegovega daljnega bivališča v tvoj grob zakličem: Tvoj prijatelj dr. Anton Korošec se poslavlja od zvestega prijatelja Ivana Roškarja.

Vsa tisočglava množica je zaihtela pri teh besedah, nakar je zemlja zakrila Ivana Roškarja in so se pogrebci v zavesti, da so položili v grob klicarja velike slovenske in katoliške misli, razšli na svoje domove s sklepom, tej misli ostati zvesti do konca.

Jugoslovanski škofje pri papežu

Ljubljana, 26. maja.

Papež je 25. t. m. sprejel v avdienco banjaluškega škofa Josipa Gariča in splitskega škofa Kvirina Bonefačiča. V sredo, 24. t. m. pa je bil v avdienci naškof dr. A. Bauer.

† Župnik T. Zabukovec

V sredo ponoči, dne 24. maja 1933, je umrl na Robu pri Vel. Laščah ondotni župnik g. Tomaž Zabukovec. Pokojni je bil rojen v Ljubljani, dne 20. decembra 1871 in bil v mašnika posvečen dne 25. julija 1895. Služboval je kot kaplan na Čatežu ob Savi, v Toplicah in v Dragi pri Loškem potoku, kjer je bil tudi župni upravitelj. Od tod je prišel za kaplana na Bloke, kjer je služboval do svoje smrti — polnih 26 let. Lansko leto je bil ob priliki kanonične vizitacije imenovan za duhovnega svetnika. Zadnji dve leti je bil hudo bolan in ga je smrt rešila velikega trpljenja. Naj v miru počiva! — Pogreb je danes dopoldne ob 10 na Robu.

TOGAL SEDAJ MNOGO CENEJŠI!

NOVE ZNATNO ZNIŽANE CENE

Prej mala škatlica Din 26.—
velika škatlica Din 58.—

SEDAJ SAMO

mala škatlica Din 21.—
velika škatlica Din 45.—

TO ZNIŽANJE CEN VAM JE DOBRODOŠLO!

Sedaj lahko vsak kupi Togal tablete, ki blagodejno delujejo proti:

revmatizmu, hripi, prehladu | protinu, živčnim boleznim, lumbago

išiasu in glavobolu.

Togal tablete ne ublažujejo samo bolečine, ampak pripomorejo tudi k izločenju mokračne kisline. Vsled tega so bili doseženi odlični rezultati tudi v zastarelih slučajih. Če več kot 6000 zdravnikov, med katerimi je mnogo profesorjev, predpisuje Togal tablete, potem lahko tudi Vi z zaupanjem kupujete to zdravilo. Togal Vam bo pomagal, kakor je že tisočerim drugim. Togal tablete so neškodljive za želodec, srce in ostale organe, ako se jemljejo v predpisanih količinah. Vprašajte svojega zdravnika! Dobe se v vseh apotekah. — Odobreno od M. S. P. N. Z. br. 2082.

Umor v Tunjicah pred sodiščem:

Vomberger 20 let, Hafner 10 let

Ljubljana, 26. maja.

Vsa širna kamniška okolica se je močno zanimala za kazensko razpravo, ki se je danes opoldne pričela pred velikim senatom proti 32 letnemu, oženjenemu posestniku Antonu Vombergerju iz Tunjic in proti 28 letnemu oženjenemu čevljarskemu mojstru Avgustu Hafnerju, doma iz Podboršta. V dvorani je mnogo domačinov iz krajev obeh obtožencev. Pač jim je deževen dan nudil priliko, da so prišli v Ljubljano, ker so poljska dela otežkočena zaradi nalivov.

Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik je oba obtožil, da sta 28. aprila lani ponoči skupno z Ivanom Košnikom po zrelem preudarku in iz koristoljubja **zadušila 73 letno gostilničarko in posestnico Ivano Rakefovo v Tunjiški Mlaki,** tako da sta ji tiščala nos in usta.

Obtožnica navaja:

Dne 29. aprila 1932 so našli Ivano Rakefovo mrtvo na njenem ležišču v gostilni. Ker je bila že 73 let stara in bolehna, so prvotno smatrali, da je Rakefova umrla naravne smrti ter je bila nato po mrliškem ogledu pokopana. Kmalu pa so se začele širiti govorice, da Rakefova ni umrla naravne smrti, temveč da je bila zahrbtno umorjena.

Preklici v časopisih

Obtoženi Anton Vomberger je prijel razširjevalce teh vesti in jih celo prisilil, da so podali preklicno izjavo v dnevnih časopisih. Stroške je kril obtoženec. Kljub temu govorice niso ponehale. Splošen sum je zbudilo zlasti dejstvo, da je drugi obtoženec Avgust Hafner prejel od prvega večje denarne vsote, da se je Hafner sam bahal po gostilnah, koliko lahko dobi denarja od prvega.

Aretacija in priznanje

Te govorice so naposled orožnikom dale povod, da so aretirali oba obtoženca. Po daljšem oklevanju sta priznala sodelovanje pri umoru Rakefove. Ivana Košnika, ki je znan kriminalen tip, orožniki niso mogli izslediti, ker je najbrž pobegnil čez mejo.

Obtožnica nato pripoveduje, da je bil prvi obtoženec nečak pokojne Ivane Rakefove, ki ga je pred sedmimi leti vzela za svojega. Namenila mu je po smrti zapustiti vso svojo imovino. Obtoženec, očividno pohlepen po denarju, je znal pripraviti svojo teto, da je napravila oporoko, s katero je njega postavila za glavnega dediča. Zadnji čas je prišlo med teto in nečakom do prepira. Rakefova je izjavljala, da zato obtoženi Vomberger ne bo glavni in edini dedič. To je bil povod, da je sklenil se na vsak način iznebiti svoje tete. Stopil je v stike z Avgustom Hafnerjem in mu obljubil visoko nagrado, če sam odstrani teto ali pa dobi kako drugo osebo. Drugi obtoženec je kasneje našel Ivana Košnika, starega znanca iz ljubljanskih zaporov in tihotapca. Obtožnica omenja nato, kako je bil umor ponoči izvršen.

Zavaroval za 20.000 Din

Obtožnica končuje: Značilno za skrajno propadlo mentaliteto prvega obdolženca je zlasti dejstvo, da je v svojem nenasitnem pohlepu po denarju zavaroval svojo teto za večjo vsoto, pri čemer mu je bil vesten posredovalec drugi obtoženec.

Na današnji razpravi je senatni predsednik v. sodni svetnik g. Anton Mladič iz zapisnikov navajal, da je bila Ivana Rakefova zavarovana pri Vzajemni pomoči za 20.000 Din na ime Avgusta Hafnerja.

Vombergerjev zagovor

Prvi obtoženec Anton Vomberger je visoke postave, močno bledega obraza in črno oblečen. Drugi, Avgust Hafner, je prav tako bled, a nizke postave in oblečen v svetlo-črtano obleko. Oba gledata brezizrazno pred se.

Oba se danes zagovarjata prav tako kot pred preiskovalnim sodnikom.

»No, Vomberger, kako se zagovarjate?« je povzel predsednik in nadaljeval: »Vstanite! Povejte vse po resnici, kakor je bilo!«

»Stvar je bila taka!« je vstal prvi obtoženec in pristopil k mizi, nadaljujoč: »Jaz nisem bil s Košnikom v nobeni zvezi. Tisto noč sem šel res doli, odprl njima vrata. Košnik je čevlje sezul. Oba sama sta vse opravila pri teti, jaz nisem bil zraven.«

Predsednik: »Sami ste tudi opravili!«

Obtoženec: »Hafner vse dobro ve. Jaz tega ne pripoznam.«

Predsednik: »Kdo si je izmislil? Hafner ali vi?«

Obtoženec: »Najprej Hafner. Večkrat sva govorila o njej, ker je bil na njo jezen zaradi enega ponarejenega bankovca. Tega je hotel pri njej zamenjati, pa ga je ovadila in je dobil osem mesecev. Potem mi je Hafner dejal, da ve za enega, ki bo vse lepo napravil. Košnika nisem poznal. Jaz sploh nisem bil zraven!«

Mudilo se mu je

Predsednik: »Zakaj se je vam, za božjo voljo, tako mudilo spraviti teto s sveta? Teta je napravila za vas ugodno oporoko in je vam zdravnik dr. Polec sam rekel, da bo teta živela samo še dva do tri mesece.«

Obtoženec: »Sem mehkega srca in me lahko vsak zapelje. Meni je sedaj žal in obžalujem.«

Državni tožilec: »Tako mehkega srca, da ste še strup iskali!«

Senatni predsednik je nato začel čitati obširen zapisnik, ki je bil sestavljen pred preiskovalnim sodnikom in v katerem je podal Vomberger vse podrobnosti, kako je prišlo do umora Rakefove. Vomberger odklanja vsako dejansko udeležbo pri umoru, prizna pa, da je bil umor dogovorjen. Pozneje je dal Hafnerju hranilno knjižico za 13.000 Din. Hafner mu je grozil, da bo ž njim prav tako naredil kot s teto. Obtoženec ni šel gledat, kaj sta Hafner in Košnik napravila. Res je odprl vrata, potem pa šel v sobo in

mirno zaspal.

Drugo jutro je bil na dvorišču. Žena in neki vaščan sta šele opazila, da je teta mrtva.

Predsednik: »Ali vas ni nič skrbelo, če bo vse pravilno urejeno, da vas ne bi mogli sumiti?«

Obtoženec: »Košnik mi je rekel, da bosta že sama vse dobro opravila.«

Hafnerjev zagovor:

Drugi obtoženec je prav tako obširno in mirno pripovedoval, kako ga je prvi nagovarjal, da bi teto spravil s sveta. Obljuboval mu je lepo nagrado. Omenil mu je, da ve za nekoga, ki bo to delo naglo izvršil in ne bo nikdo njega sumil. Nadaljeval je: »Sestali smo se in seznanili. Košnik je pristavil:

»Za nekaj denarja

rad naredim vse.« Vomberger je bil tega vesel, toda odklonil je vsako odgovornost. Jaz sem mu branil, pa je Vomberger odgovoril: »Hudiča! Sem bil žandarm in se bom znal dobro zagovarjati.«

Hafner je nato na dolgo opisal dogodek usodne noči. Vomberger se je tudi bahal okrog: »Teta ima denarja kot čepin!«

Točna napoved smrti

Zaslišavanje obtožencev je trajalo dve uri. Pozvane so bile nato v dvorano štiri priče, ki so izpovedale le nebistvene okolnosti. Župan Jože Stele je povedal, kako je napravila Rakefova oporoko in da se je zadnja leta večkrat jezila nad nečakom, ker je pijančeval. Predsednik g. Anton Mladič je nato čital izpovedbe mnogih prič, zaslišanih v preiskavi.

Zdravnik v Kamniku dr. Julij Polec je bil domači zdravnik Rakefove, ki je bolehala za vodenico. Povedal je nečaku, da utegne teta umreti v dveh ali treh mesecih. Pozneje ob priliki zapuščinske razprave v Kamniku ga je vprašal: »Ali je teta težko umrla? Ali je imela smrtne boje?« Odvrnil je: »Ne vem. Zjutraj sem jo našel mrtvo.« Vomberger je še pristavil: »Točno ste napovedali smrt tete. Samo za par dni ste se zmotili.« Rakefova je bila tako slaba, treba je bilo samo malo suniti in je bilo po njej.«

Na podlagi oporoke je sprva kamniško sodišče prisodilo glavni del premoženja Rakefove prvemu obtožencu. Ko je bil pa aretiran, so njegovi bratje zahtevali obnovo zapuščinskega postopanja in so se pogojno prijavili za dediče. Premoženje je cenjeno na 74.000 Din.

Državni tožilec dr. Lučovnik je poudarjal, da je pri nas prav redek sličen kriminalni primer, da je treba take izrastke v našem narodu odpraviti s strogimi in ostrašilnimi kaznimi.

Branilca dr. Suyer za prvega in dr. Milan Lemež za drugega sta navajala vse razbremenilne okolnosti v prilog svojih branjencev in pledirala za milo sodbo.

Sodba

Po daljšem posvetovanju je predsednik ob 4.15 objavil sodbo:

Anton Vomberger in Avgust Hafner sta kriva, da sta zavedla Ivana Košnika k umoru Ivane Rakefove in sta pri umoru indirektno sodelovala, v prvi vrsti Vomberger ter se **obsodita Anton Vomberger na 20 let robije in Avgust Hafner na 10 let robije,** oba v trajno izgubo častnih državljanskih pravic.

Sodba je na oba močno vplivala in so jima pritekle solze. Razprava je trajala štiri ure in pol. Obsojenca sta si pridržala rok za priziv.

Praznik Pomočnice kristijanov na Rakovniku

20.000 vernih Slovencev na Rakovniku

Vsako leto se proti koncu meseca majnika zbere na prijaznem rakovniškem gričku nešteto ljudstva iz vseh krajev Slovenije, da se udelezi glavnega praznika Marije Pomočnice kristjanov.

Tako se je zgodilo tudi letos na praznik Kristusovega Vnebohoda. Že prejšnji večer se je zgrnilo na Rakovnik več tisoč ljudi, ki so najprej prisostvovali slavnostni akademiji v tihem zatišju lurške votline, nato pa so se v mraku strnili v prekrasno rimsko procesijo, ki se je zlila iz gozdička ob votlini mimo čarobno razsvetljenega svetišča in zavoda proti Dolenjski cesti. Okoli tritisoč prižganih sveč je tvorilo eno samo žarečo reko, ki je vsa ginjena prepevala in molila ob zvokih godbe in pritrkavanja zvonov. Res neizbrisen prizor, ki prevzame človeku dušo in srce!

Nato so se v nabito polnem svetišču pobožni romarji vso noč klanjali Mariji Pomočnici in Njenemu Sinu s tako živo vero, da spričo nje splahnejo v nič vsi puhli in neosnovani ugovori brezverskih domišljavcev. Koliko prošenj in zahval, koliko srečnih spovedi in svetih obhajil!

Drugi dan ob poldesetih je stopil na prižnico preč. g. stolni kanonik dr. Tomaž Klinar, ki je preprosto, a navdušeno predočil svojim poslušalcem Devico Marijo kot Mater vedne pomoči. Njegovemu govoru je sledila pontifikalna sv. maša, ki jo je opravil milostljivi gospod Peter Jurak, celjski opat. Pevske točke je dovršeno izvajal mešani zbor rakovniških gojencev ob izvrstni spremljavi osmeročlanskega opernega orkestra.

Glavna slovesnost pa se je pravzaprav vršila šele popoldne, namreč veličastna procesija, ki se je po slavnostnem govoru milostljivega g. opata začela pomikati iz svetišča po bližnjih ulicah. Čez 20.000 ljudi se je ob tej priliki zbralo v svetišču in okoli njega. In dasi se je mogla kvečjemu petina vse ogromne množice uvrstiti v svečan spored in dasi je neprestano grozilo vreme, je bila vendar popoldanska procesija veličastna manifestacija Marijine slave in katoliške zavednosti. Posebno pozornost so vzbujale dolge vrste mladine, med katero je bilo samo salezijanskih gojencev okoli 500! Izredno ljubeznivo sliko je tvorila skupina dvesto beloobločenih deklic in številnih križarjev in klaric v prelepih simboličnih oblekcah. Dolga vrsta moških, kakih 15 Marijinih družb z zastavami, strumni skavti iz Mladinskega doma in neštevilno občinstvo: vsi ti udeleženci prelepe procesije so na ginljiv način predstavljali ves slovenski narod pod mogočnim varstvom Marije Pomočnice kristjanov.

Nova nesreča na Ljubniku

Škofja Loka, 26. maja.

Komaj se je poleglo razburjenje, ki je nastalo v našem mestu radi smrtne nesreče mladega Boguša Burdycha, se je včeraj zgodila prav na istem mestu skoraj enaka nesreča. Ker je bilo včeraj na Ljubniku slavlje, je imel Ljubnik zelo veliko obiskovalcev. Mnogo jih je šlo radi razvedrila, drugi pa tudi radi radovednosti, češ ali je mogoče, da se človek sploh ubije na Ljubniku? Med izletniki so bili tudi trije fantje iz Škofje Loke, ki so se okrog poldneva vračali z Ljubnika. Ti so bili Fojkar Tone, Guzelj Janez in Škrlj Miha. Ko so se vračali po isti poti, katera je bila za rajnega Burdycha usodna, si je hotel Fojkar Tone ogledati mesto, kjer je padel Burdych. Približal se je že precej onemu kraju, sicer je stal nekoliko nižje, ter si ogledoval pečine, v istem hipu je moral stopiti nekoliko preveč na rob, tako da mu je spodrsnilo in je strmoglavil z glavo naprej na cesto. Seveda sta njegova tovariša, ki sta bila vsa prestrašena, hitro hitela k padlemu, ki pa se spočetka ni prav nič zavedel. Istočasno so prišli še nekateri izletniki z Ljubnika, ki so pomagali spraviti ponesrečenca na začasna nosila. Med reševalci je bilo tudi več podčastnikov. Izletniki so ranjencu za silo obvezali na dlani zelo razmesarjene roke. Te si je zelo poškodoval zlasti pri padcu na tla, ko se je ujel z rokama, sicer bi bil tudi njegov padec najbrž takoj smrten. Dobil je tudi hud udarec od zadaj na glavo ter je le polagoma prihajal k zavesti. Okoli stoječi znanci so ga izpraševali, če jih pozna, spoznal pa je le nekatere in sicer šele po daljšem premišljevanju.

Nato so ga odnesli v Škofjo Loko, kjer mu je v gostilni pri Guzelju nudil prvo pomoč dr. Hubad, ki je izjavil, da poškodbe najbrže ne bodo nevarne, če ne bodo nastale kake komplikacije. Ponesrečenca so potem odnesli na njegov dom. Zakaj se je zgodila nesreča? Najbrž zaradi prevelike neprevidnosti, češ, če je izpodletelo pred dvema dnevoma enemu, meni pa gotovo ne bo. Zato je zlasti v takih slučajih in krajih previdnost gotovo na mestu.

Kakor se širi govorica, se je danes zvečer stanje ponesrečenca poslabšalo radi notranjih poškodb. Upamo pa, da se ni bati najhujšega. Hudo je za ponesrečenca zlasti to, ker se je ponesrečil na praznik in ne bo dobival vse podpore od bolniške blagajne. Kakor čujemo, je odbor planinskega društva na zadnji seji sklenil, da bo vzidal pokojnemu Bogušu Burdychu spominsko ploščo. Ukrene naj se pa tudi kaj za varnost, da se v prihodnje ne bodo mogle goditi takšne nesreče na popolnoma varnem Ljubniku. Pa tudi občinstvu priporočamo, naj se rajši izogiblje onega mesta ter si ga naj rajši ogleduje s ceste, kjer ne preti nikomur nikaka nevarnost.

Ali ste že poravnali naročnino?

Smrtna nesreča v Vižmarjih

Ljubljana, 26. maja

Snoči okoli 23 je bil poklican ljubljanski reševalni avto v Vižmarje, kjer so našli nezavestnega 19 letnega mizarskega pomočnika Cirila Ariha, uslužbenega pri mojstru Andreju Kregarju v Št. Vidu. Fant je prišel na neki način v hiši posestnika Ivana Tometa v dotik z električno napeljavo in ga je električni tok omamil do nezavesti. Reševalci so ga sicer še po poti skušali z umetnim dihanjem spraviti k zavesti in isto so poskušali tudi zdravniki v bolnišnici. Bilo pa je vse zaman, zakaj že čez dve uri je mladenič umrl. Dogodek je pretresel vse prebivalstvo, ki je nesrečnega mladeniča poznalo kot vrlega, zmernega in marljivega delavca.

Na šentvidski cesti pa je opoldne pri prelazu čez železniško progo zavozila lokomotiva gorenjskega vlaka v voz veležganjarne Ivana Zaletela iz Stanežič. Voz je vodil hlapec Matevž Šušteršič, ki je pač pazil na ljubljanski vlak, toda konja sta se ustrašila gorenjskega vlaka in planila na progo. Šušteršič je sicer z enim konjem srečno ušel, pač pa je lokomotiva enega konja ubila. Lastnik ima okoli 5000 Din škode.

Ljubljanske vesti:

Plače cestnih železničarjev

Ljubljana, 26. maja.

Uslužbenci cestne železnice v Ljubljani bijejo sedaj težek boj v obrambi svojih zajamčenih pravic. Poročali smo že o dosedanjih ukrepih Maloželezniške družbe zaradi znižanja plač tramvajskim uslužbencem in prav tako o ukrepih cestnih železničarjev proti temu znižanju. Cestni železničarji so sedaj sestavili pregled plač pri Maloželezniški družbi in jih tudi primerjali s prejemki mestnih uslužbencev. Iz te primerjave je razvidno, kako so plače cestnih železničarjev mnogo nižje od prejemkov mestnih uslužbencev, čeprav tudi plače teh niso bogve kako visoke. Seveda pa cestni železničarji ne zahtevajo od mestne občine, da se prejemki mestnih uslužbencev znižajo na višino prejemkov cestnih železničarjev, pač pa žele, da bi se prejemki cestnih železničarjev zvišali na prejemke mestnih uslužbencev. Če pa že to ni mogoče, potem naj bi se opustila vsaj nameravana redukcija plač s 1. junijem, ker so že brez te redukcije plače cestnih uslužbencev znatno nižje od prejemkov mestnih uslužbencev v enakem položaju. Mestna občina pa je kot večinska lastnica Maloželezniške rdužbe tako in tako tudi delodajalka cestnih železničarjev. Cestni železničarji so sestavili tabelo, ki primerja prejemke obojnih in poslali to tabelo na upogled g. županu in vsem občinskim svetnikom. Iz tabele, ki smo jo dobili na razpolago tudi mi, posnemamo:

Današnji prejemki cestni železničarjev so: za delavsko osebje, ki je v službi do 3 let, mesečno 1000 Din; do 6 let 1075 Din; do 9 let 1125 Din; do 33 let 1815 Din. Za vozno osebje: do 3 let 1100 dinarjev, do 6 let 1200 Din, do 9 let 1265 Din, do 33 let 1985 Din, do 36 let 2090 Din. Profesionistično in tehnično osebje pa prejema: v službi do 3 let 1250 Din, do 6 let 1400, do 9 let 1465 Din, do 33 let 2185 Din, do 36 let 2290 Din.

Enake kategorije mestnih uslužbencev pa prejemajo: poduradniki v službi do 3 let 1650 Din, v službi do 6 let 1790 Din, do 9 let 1925 Din, do 33 let 3050, do 36 let 3190 Din. Sluge in osebje II. kategorije pa prejema: do 3 let 1200 Din, do 6 let 1500 Din, do 9 let 1600 Din, do 33 let 2400 Din, do 36 let 2500 Din. Nižje tehnično osebje v mestni službi pa prejema: do 3 let 1100 Din, do 6 let 1350 Din, do 9 let 1412 Din, do 33 let 1912 Din in do 36 let 1970 Din.

Iz te primerjave se vidi, da so že dosedanji prejemki cestnih železničarjev daleč nižji od prejemkov mestnih uslužbencev II. in III. kategorije, da o uslužbencih I. kategorije sploh ne govorimo.

Še večja pa bo razlika, če se izvedejo nameravane redukcije plač cestnih železničarjev s 1. junijem. Po teh redukcijah bodo prejemki cestnih železničarjev:

V službi do 3 let za delavsko osebje 1000 Din, do 6 let 1075 Din, do 9 let 1125 Din, do 33 let 1553 Din, do 36 let 1634 Din. Vozno osebje pa bo prejemalo: do 3 let 1100 Din, do 6 let 1140 Din, do 9 let 1203 Din, do 33 let 1787 Din, do 36 let 1677 dinarjev. Profesionistično in tehnično osebje bi prejemalo, če je v službi do treh let, mesečno: 1187 Din, do 6 let 1330 Din, do 9 let 1391 Din, do 33 let 1857 Din, do 36 let 1947 Din.

Prejemki cestnih železničarjev bi bili manjši od plač uslužbencev III. kategorije od 100 do 336 dinarjev, od plač mestnih uslužbencev II. kategorije od 100 do 823 Din, od uslužbencev I. kategorije pa od 13 do 553 Din.

Ta primerjava dokazuje, kako občutno bodo prikrajšani cestni železničarji z napovedano redukcijo. Pa še ta primerjava ni popolna, ker so prejemki profesionistov primerjani le z II. kategorijo mestnih uslužbencev. Še drugo zelo zanimivo dejstvo izkazuje ta primerjava. Po novi redukciji bodo imeli uslužbenci, ki so bili dalj časa v službi, manj prejemkov kakor oni, ki so bili nekaj let manj. Voznik ali sprevodnik s 33 leti službe bosta imela po novi redukciji 1787 Din mesečnih prejemkov, s 36 leti službe pa le 1677 Din. Isto velja za profesionista s 27 leti, ki bi imel manjše prejemke kakor oni s 24 leti.

Cestni železničarji bodo imeli po novi redukciji tudi manjše družinske doklade. Pri državnih podjetjih znaša družinska doklada po 140 Din mesečno za vsakega družinskega člana; pri mestni občini ljubljanski 150 Din, pri cestni železnici pa bi znašala v bodoče družinska doklada samo po 100 Din za družinskega člana.

Prav tako so cestni železničarji prizadeti pri dopustih. Pri mestni občini znaša dopust: do 5 let 14 dni, do 15 let 21 dni, čez 15 let pa 28 dni. Pri državni železnici znaša dopust za zvaničnike in služitelje do 5 let 8 dni, do 15 let 12 dni in do 25 let 20 dni, čez 25 let pa 30 dni. Pri cestni železnici pa znašajo dopusti do 10 let 7 dni, do 15 let 10 dni ,do 25 let 14 dni in čez 25 let 21 dni.

Pogodbeni uslužbenci so po redukciji prizadeti z enim dnevom brezplačnega dopusta, za nje ni avtomatično urejene stalnosti, ter bodo po pridobitvi stalnosti enako prizadeti zaradi redukcije plač in družinskih doklad.

Pripominjamo pa, da so po novi redukciji najbolj prizadeti stari uslužbenci, ki so leta in leta zvesto služili družbi, medtem ko bodo novi uslužbenci, ki so komaj dve leti v službi, skoraj neprizadeti po redukciji, vemo za nekatere starejše uslužbence, ki bodo s 15% odtegljajem in z zmanjšanjem družinskih doklad izgubili tudi okoli 500 dinarjev dohodkov mesečno.

Strokovna organizacija, v kateri so po večini cestni železničarji organizirani, je v svojem dopisu občinskim svetnikom navajala, da je že občinski svet večkrat ugotovil rentabilnost novih prog in da se položaj od tedaj ni mogel tako spremeniti, da bi bile utemeljene napovedane redukcije, zaradi katerih bi osobje izgubilo letno nad 400.000 Din. S svoje strani menimo, da bi mogla cestna železnica ta znesek dobiti kje drugje, n. pr. s pametnejšo tarifno politiko, kakor je dosedanja in da je znesek za Maloželezniško družbo majhen, zelo občuten pa je za družine številnih uslužbencev družbe.

Ljubljana, 26. maja.

Danes ob 11 dopoldne je bila v Delavski zbornici seja zaradi napovedanih redukcij plač tramvajskih uslužbencev. Sejo je sklicala Delavska zbornica in jo je vodil njen uradnik, občinski svetnik g. Tavčar. Udeležili pa so se je delavski zaupniki, zastopniki Zveze železničarjev in Narodne strokovne zveze. Seja je obravnavala položaj, ki je nastal zaradi redukcij in o ukrepih, ki naj jih delavstvo proti tem ukrepom napravi. Sklenjeno je bilo, da bo Delavska zbornica apelirala na upravo družbe, naj odgodi te redukcije in naj uvede pogajanja z delavskimi zaupniki in delavskimi organizacijami, tako da bi se našla kompromisna rešitev. Delavske organizacije pa bodo tudi na lastno pest ukrenile, kar bodo mogle, vendar ne bodo nastopile skupno, temveč, kakor čujemo — ločeno.

Lahki moški polčevlji z usnjatim podplatom. Iz močnega boksa, rjavi ali črni, z gumastim podplatom Din **89·—.**

Ant. Krisper

Mestni trg 26 Ljubljana Stritarjeva ul. 1-3

Slamič nudi: Sem že slišal, zrezek nam pariški, slasten pa nam bo bolj dišal kot ocvrti piški!

Prepovedane tivolske poti

Ljubljana, 26. maja.

Z začudenjem gleda ljubljansko občinstvo razne tablice na potih, ki vodijo do hotela Bellevue-a, da so te gozdne poti dostopne samo hotelskim gostom tega hotela. Te tablice je dal postaviti g. hotelir in občinski svetnik Peter Šterk, čeprav je poti pred davnimi leti dala napraviti mestna občina. Tablice niso samo na poti, ki vodi po raznih vijugah sredi samotnega gozda pod Šišenskim vrhom, temveč celo na poti, ki vodi za Kozlerjevim zidom. Posebno ogorčeni so starejši gospodje, ki se sprehajajo po teh poteh že tudi po 50 let in ki bi torej lahko dokazali, da so te poti bile vedno javne. Pa že poprej so bile te poti javne in moremo trditi, da jih ljubljansko občinstvo uporablja nad 100 let. Kakor čujemo, so že vložene na mestni magistrat nekatere pritožbe in dolžnost mestne občine je, da varuje interese javnosti in svoje lastne. Čudimo se pa, da je mogel g. Šterk dati postaviti te tablice. Saj sprehajalci prav nič ne škodujejo hotelu, saj marsikdo celo rad na sprehodu zavije v restavracijo, tudi če poprej ni nameraval. Te tablice bodo prej škodile hotelu, kakor mu pa koristile. V vsestranskem interesu je, da te tablice čimprej izginejo.

*

⊙ **Ribana** kopalne obleke, čevlje, čepice in krasne pižame, nudi v najlepši izbiri tvrdka Miloš Karničnik, Stari trg.

⊙ **Specialno izbiro modnih hlač in pumparc** dobite najceneje pri **Preskerju, Sv. Petra cesta 14.**

Velike ovire pri regulaciji Ljubljanice

Ljubljana, 26. maja.

Kakor se je v začetku tega tedna delo pri regulaciji Ljubljanice lepo nadaljevalo, tako je moralo zaradi velikega deževja naenkrat prenehati. Delo je sicer počivalo zaradi praznika že včeraj. Današnji dež, ki je ves dan, zlasti dopoldne silno lil, pa je spravil v resno nevarnost vsa dela. V veliki nevarnosti je zlasti jez pod frančiškanskim trimostjem. Voda ves dan silno narašča in se bliža vrhu jeza. Zatvornica na Prulah namreč močno pušča in tako prihaja vedno nova voda v strugo sredi mesta. Že dopoldne bi voda dosegla vrh tega jeza in ga tudi podrla, ko ne bi bilo dveh odtokov, ki puščata delno količino vode iz zaprte struge v odprto. Če bi voda podrla jez, bi napravila najmanj 30.000 Din škode.

Delo je prve tri dneve v tednu lepo napredovalo. Dnevni izkop je že znašal 700 vagončkov, to je dvakrat toliko, kakor poprej z izključno konjsko vprego. Podjetje je bilo prepričano, da se bo dal izkop povišati tudi na 1000 vagončkov dnevno, saj je takoj ob uvedbi lokomotiv znašal izkop le 500 vagončkov dnevno. Doslej so izkopali že 20 tisoč kubičnih metrov, treba pa bo izkopati še 50.000 m³. Lepo je napredovalo tudi tlakovanje dna. Po dolžini je betonski tlak narastel že na 50 metrov ter je bilo skupno tlakovanih 2000 kv. m dna struge.

Vsekakor, tudi če se jez pod trimostjem podre, podjetje upa, da bo z delom končalo že do srede septembra, to je pred začetkom velikega jesenskega deževja.

Potujoča kmetijska razstava v Ljubljani

Potujoča kmetijska razstava, nameščena v vagonih posebnega vlaka prispe v Ljubljano dne 1. junija in bo svečana otvoritev isti dan ob 9 dopoldne na glavnem kolodvoru. Razstava ostane v Ljubljani samo dva dni, to je 1. in 2. junija in priporočamo vsem Ljubljančanom in okoličanom, da si to zanimivo razstavo v teh dneh ogledajo. V vagonih so zelo nazorno in poučno nameščeni razstavni predmeti kmetijske, zelenjadarske in živinorejske stroke, tako da si bo vsak obiskovalec razširil svoje strokovno znanje in pridobil obširen pregled poljedlskega razmaha v naši državi. Kmetijski strokovnjaki bodo na razstavi tolmačili posamezne predmete in priredili tudi par poučnih predavanj. Opozarjamo vse občinstvo, zlasti pa tudi naša šolska vodstva na to razstavo in priporočamo obisk iste. Podrobnejše poročilo še prinesemo.

Kaj bo danes?

Drama: »Tartuffe«. Premijera. Izven. Znižane cene.

Opera: »Andre Chenier«. Red D.

Kino Kodeljevo: Ob 20.30: »Boj za zmago«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

*

⊙ **Nj. Vel. kralja Aleksandra** bo na otvoritveni svečanosti XIII. Ljubljanskega velesejma dne 3. junija t. l. zastopal gosp. Cukavac Vladimir, generalštabni brigadni general, komandant Dravske divizije v Ljubljani.

⊙ **Poskusne dušeslovne vaje** se vrše na željo obiskovalcev odslej ob ponedeljkih in torkih od 18 do 19, ob sobotah pa od 16 do 17. Vse prijavljene obiskovalce prosimo, da se jih redno in polnoštevilno udeležujejo. — Sprejemajo se tudi še novi obiskovalci. Oglase se naj pred ali po vajah v sobi št. 72. Uspeh vaj namreč zavisi od čimvečje udeležbe obiskovalcev vseh stanov in starostnih dob. — Vodstvo seminarja za eksper. psihologijo.

⊙ **Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani.** Mestna ženska realna gimnazija vabi cenjene starše in sorodnike gojenk in prijatelje zavoda, da si ogledajo razstavo risanja in ženskih ročnih del v II. nadstropju licejskega poslopja. Razstava je otvorjena v nedeljo in ponedeljek, vsakokrat od 9 do 12 in od 15 do 18.

⊙ **Prva dekliška osnovna šola** priredi v soboto, dne 27. maja od 2 do pol 7 in v nedeljo, dne 28. maja od 8 do pol 1 ter od 2 do 5 razstavo ženskih ročnih del in risarskih izdelkov. Ženska ročna dela kakor tudi risbe so izdelane v pristnih narodnih motivih. Na risbah vidimo lepe narodne ornamente, na ročnih delih pa krasne narodne vezenine. Starše in druge odrasle, ki se za stvar zanimajo, vabimo, da si razstavo ogledajo ter se prepričajo, kaj zmore marljivost naših deklic že na osnovni šoli. — Upraviteljstvo.

⊙ **V zadevi Martinščice** poroča mestna ženska realna gimnazija, da morejo deklice obiskati Martinščico samo v avgustu. Prijave morajo biti ravnateljstvu končno oddane do dne 10. junija t. l.

⊙ **Produkcije gojencev drž. konservatorija** ob sklepu šolskega leta 1932/33 začno v prihodnjih dneh. Skupno bo osem produkcij državnega konservatorija in še ena produkcija šole Glasbene Matice. Prva konservatorijska javna produkcija v ponedeljek, dne 29. maja ob četrt na 7 zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Nastopijo gojenci: Loparnik Gustav (fagot), Drmota Anton (klavir), Ivančič Sonja (sopran), Burger Kajetan (violina), Čampa Viktor (flavta), Švigelj Cveto (bariton), Trio: Menardi Pija (klavir), Ornika Francka (violina), Šivic Gustav (čelo), dalje Mucha Božena (klavir), Pianecki Zoran (violina), Petrovčič Tone (bariton), klarinetista (Gregorec Janko in Rueh Branko, ter Šaplja Božena (klavir). Začetek produkcije točno ob četrt na 7 zvečer, vstop prost proti nakupu sporeda, ki se dobi pol ure pred začetkom produkcije v veži Filharmonične družbe, sicer pa v knjigarni Glasbene Matice.

⊙ **Člani SPD** in ostali, v zvezi planinskih društev kraljevine Jugoslavije včlanjenih planincev imajo znaten popust pri avtobusnem prometu O. Žužek na progi Ljubljana—Vodice—Cerklje—Kranj za vožnjo Ljubljana—Cerklje (Krvavec) in obratno. Potrebno je izkazati se s člansko legitimacijo. V avtobusih je vedno dovolj udobnih sedežev na razpolago. Vozni red, ki je bil izdan 1. oktobra 1932, ostane v veljavi do 1. oktobra 1933. Brezplačno je na razpolago pri avtotvrdki O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11, tel. 24-61, ali v pisarni SPD, Masarykova cesta 14-I, tel. 29-63.

⊙ **Stanovanjski urad XIII. ljubljanskega velesejma** opozarja in vljudno naproša vse, ki bi mogli za čas velesejma, to je v dneh od 3. junija do 12. junija 1933 ali tudi samo za nekaj večerov dati proti plačilu na razpolago prenočišča, da javijo takoj svoj naslov mestnemu odpravništvu, Mestni trg 27-III, soba št. 50, ali pa ravnateljstvu velesejma. Ker se zbere v teh velesejmskih dneh v Ljubljani mnogo tujcev, katere moramo sprejeti z največjo gostoljubnostjo pod svojo streho, naj bodo prijave kolikor mogoče številne.

⊙ **Razpored rentnine za davčno leto 1933 je razgrnjen** na vpogled davčnim zavezancem med običajnimi uradnimi urami v času od 27. maja do 3. junija 1933 pri davčni upravi za mesto Ljubljana, Vodnikov trg št. 5-II, soba št. 11. Vsi davčni zavezanci so odnosno bodo še posebej obveščeni o ugotovljeni davčni osnovi in odmerjenem davku s plačilnimi nalogi (obvestili). Proti višini davčne osnove in odmerjenega davka se davčni zavezanec lahko pritoži v roku 30 dni po prejemu plačilnega naloga. Kolek za pritožbo 20 Din.

⊙ **V članek »Še enkrat o plačah mestnih uslužbencev«,** priobčen dne 25. maja, se je vrinila neljuba pomota in sicer: Začetna plača mestnih uslužbencev III. neurad. kategorije znaša letno Din 13.700. Pravilno bi se moralo glasiti takole: Začetna plača mestnih uslužbencev III. neurad. kategorije znaša letno Din 13.200, po odsluženih 35 letih pa Din 23.700.

⊙ **Višji in nižji tečajni izpit.** Otvoril se je privatni učni tečaj za dijake, ki se pripravljajo za višji ali nižji tečajni izpit ali pa imajo popravljalni izpit. Poučujejo samo strokovnjaki z dolgoletno srednješolsko učno prakso. Informacije se dobe in prijave sprejemajo gosp. Marinšek, šolski sluga na I. drž. realni gimnaziji, gosp. Bombač, šolski sluga na II. drž. realni gimnaziji ali pa na Borštnikovem trgu št. 2 dnevno od 14 do 16.

Ljubljanski velesejem

Med mnogimi našimi gospodarskimi ustanovami ima zelo važno vlogo za napredek domače industrije, obrti in trgovine Ljubljanski velesejem, ki je že dokončal 12 let svojega plodonosnega dela za naše narodno gospodarstvo.

Letos bo prirejen XIII. Ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija. Razstavni prostori so že zasedeni po tvrdkah najrazličnejših panog. Tako bo tudi ta velesejem navzlic težkim časom najvernejša slika ekonomskega stanja naše države in najkompetentnejše merilo pulziranja vseh gospodarskih panog naše države. - Močna udeležba našega gospodarstva na tem velesejmu je ponoven dokaz kakšna važnost se polaga na Ljubljanski velesejem in kako je upoštevan. Velesejem bo obsegal v glavnem sledeče: strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika. Bicikli in vozovi. Lesna industrija, korbarstvo, ščetkarstvo, igrače. Klobuki, čipke. Krzno. Papir, pisarniške potrebščine. Kemična industrija in industrija živil. Razno. Specijalne razstave: pohištvo, poljedelski stroji, tekstilno blago, usnje in konfekcija usnja, perutnina in kunci, razstava fotografskih potrebščin, tujski promet Dolenjske, živali in rastlinstvo v stanovanju, razstava društva aranžerjev izložb. Razstava male obrti. Posestniki imajo na podlagi sejemske legitimacije polovično vožnjo na železnici. Legitimacije se dobe pri vseh večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih, podružnicah Kmetijske družbe, biletarnah Putnika in večjih postajah v Dravski banovini.

Kulturni obzornik

Vesti z dubrovniškega kongresa

Otvoritvena seja v Bondinem gledališču je potekla v znamenju resnih stremljenj vseh penklubovcev za cilje, ki jih že dala ustanoviteljica Dawson Scott, a jih je pokojni John Galsworthy, prvi predsednik vseh Pen-klubov, še poglobil in oplemenitil. Izza mize, kjer so sedeli predsedniki jugoslovanskih centrov (Stefanović, Domjanić, Cankar), mati Pen-klubov, Dawson Scott, naslednik Galsworthyjev, Wells itd., se je dvignil Stefanović s pozdravnim govorom na vse znamenite goste; v kratkih besedah je razkril veliki pomen Dubrovnika za južnoslovansko umetnost in znanost. Nato se je dotaknil poslanstva Penov v razmerju pacifizma in internacionalizma. Glavna dolžnost internacionalizma je, da se bori proti pretiranemu nacionalizmu. Vendar ni treba tega razumeti kot negacijo nacionalnih osobin, prav tako ne kot pohod internacionalizma, ki hoče porušiti narodne meje, marveč kot duh, ki potrjuje lastne narodne vrednote, a hkrati spoštuje in pravično presoja tudi tuje vrednote. Za pacifizem pa se je Stefanović izrazil, da je temeljni kamen Penklubov. Za dr. Dvornikovićem, ki je pozdravljal odlične goste v imenu prosvetnega ministra, je govoril topel govor mestni načelnik dr. Micić, ki je med drugim dejal: Spoznali boste, gospodje, v naših dušah naravno sorodnost s plemenitimi cilji, za katerimi težite vi...

Nato je razvijal novi predsednik Pen-klubov, Anglež Wells, ustanovo in razplet te velike svetovne organizacije književnikov, nato pa je prešel na sledeče misli: Svet je razdeljen na dve osnovni ideji. Eni iščejo svetovno skupnost, drugi pa stojijo na principu discipline. Največ sodobnega zla pa izvira ravno iz nasprotstva obeh, zakaj pripadniki obeh so med seboj neizprosni borci... Toda danes je potrebna svoboda misli, besede in duševnega edinstva pri graditvi idej. A druga skupina misli, da je disciplina važnejša kot vse drugo. In ta skuša zasužnjiti vso voljo kolektiva. Močno je danes razvit duh po vrnitvi v stari patriotizem in nacionalizem kakor sploh k starim idejam. Toda pri tem ne mislim na nobeno državo posebej. Vendar se lahko nanašajo moje besede na Rusijo kakor na drugi strani na Italijo. Penklub je sicer daleč od svetovne politike, toda ali bo mogel to biti tudi danes, v teh časih? Treba bo v tem pogledu razčiščenja. Ali smo za napredek ali pa vrnitev v srednji vek...

Julles Romain, francoski delegat, je izjavil, da bo na kongresu odločno nastopil proti preganjanju književnikov v Nemčiji. Njegovemu stališču se bodo baje pridružili tudi Angleži, Čehoslovaki in Poljaki.

Palestinski Pen-klub je poslal dubrovniškim kongresistom brzojav, v katerem med drugim sporoča: »Ker sedi v Dubrovniku uradni nemški klub književnikov, za nas tam ni prostora...«

Nova dramska premijera

(Režiser dr. Branko Gavella.)

Dr. Branko Gavella pomeni za slovensko gledališko občinstvo doživetje gledališke umetnosti v nekem najvišjem pomenu besede. Kot gost je v naši drami in operi režiral doslej komaj pol ducata predstav, toda naša javnost je po njegovih dosedanjih stvaritvah spoznala v njem tisto, za kar slove dr. Gavella v vsem jugoslovanskem svetu: on je danes brez dvoma največji tvorec gledališke umetnosti, kar jih premoremo Slovenci, Hrvatje in Srbi. Ko je bil dr. Gavella pred leti prisiljen, da zapusti mesto gledališkega ravnatelja v Belgradu, si je slovenski teater močno prizadeval, da bi ga stalno pridobil za svojega režiserja. Pogajanja, ki so se vršila med njim in našo intendanco, niso mogla roditi uspeha. Po sili aktualnih razmer je moral dr. Gavella v inozemstvo, da poišče svoji duhovnosti in svoji umetnosti primerno torišče dela. V zadnjem času je kot režiser gostoval v Narodnem divadlu v Pragi, kjer je z velikim uspehom — enako kakor malo prej v Ljubljani — režiral »Luizo«. V Brnu se je dr. Gavella pomudil za delj časa in je tam z velikim umetniškim uspehom zrežiral celo vrsto velikih oper in dram, med njimi iz jugoslovanskega slovstva »Koštano«, »Glembajeve«, in Begovićevo »Brez tretjega«. Z izrednim efektom je kakor v Ljubljani zrežiral v Brnu tudi Balzacovega »Mercadeta«.

Pri nas je dr. Gavella režiral doslej kakšnih šest del, tako Krleževe »Glembajeve« in »Ledo«, Shakespearjevo komedijo »Kar hočete«, »Mercadeta«, »Marija« in opero »Luiza«. Kot režijska veledela ,kakršnih nismo vajeni videti vsak dan, so nam ostale v spominu zlasti njegove uprizoritve »Glembajevih«, »Kar hočete« in »Mercadeta«. Dr. Gavela je režiser, ki združuje v sebi umetniško genioznost in erudicijo v enaki meri. Njegove uprizoritve so žive in neposredne, pa naj bodo vzete iz klasičnega ali pa iz modernega sveta. O uprizoritvi Molijerevega »Tartuffea«, ki smo ga dobili tokrat v mojstrskem Župančičevem prevodu in ki je eno najslavnejših del klasičnega teaterskega repertoarja, se je s toplim poklonom našim igralcem izrazil dr. Gavella, da pomeni zanj eno najsrečnejših epizod v njegovem gledališkem udejstvovanju.

Nocojšnja premiera bo prav gotovo tudi med našim gledališkim občinstvom deležna odmeva, ki ga po vsej pravici zasluži.

Dunajsko gledališko pismo

Dunaj, sredi maja.

Dunaj — centrum gladeliških umetnikov. Jesen obeta celo vrsto slavnih režiserjev, igravcev in pevcev.

V »Reinhardtovem teatru« je doživela krst komedija ogrskega poeta **Vaszaria — »Nebeška gospa«.** Ko ne bi igrala naslovne vloge **Maria Bard** — (Kraussova žena) — bi se ta »nebeška komedija« presneto klaverno končala. — Res, dunajski teater ima zdaj, po polomu berlinskih gledališč, veliko šans za bodočnost. Toda s temi angelskimi zadevami naj raje jenja ker ne bo z njimi nikamor prišla. Sploh se mi zdi, da v tej »hiši« ni pravega gospodarja. Skoro vse leto dajejo samo kič. Škoda, ko ima to gledališče toliko izvrstnih moči (Thimigi: Hugo, Herman, Hans, Helena; Wessely, Hörbiger etc.). Menda po posegla kmalu vsem Reinhardtova roka.

V romantičnem, na novo naštudiranem Webrovem »Carostrelcu« (čarobna Wallersteinova inscenerija) je gostovala pretekli teden članica Metropolitan opere **Elizabeta Rethberg.** Dramatična pevka, ki ne zaostaja po svojem formatu prav nič za »zvezdami« Jeritzo, Lehmannovo ali Nemethovo. Poleg nje sta pela tudi tenorist Völker in basist Manowarda. Tako lepo se že dolgo ni pelo in muziciralo, kot ta večer. No, saj v tej operi se tudi da.

Pred dobrim tednom je gostoval kot Rudolf v Puccinijevem **»Bohemu«** nemški pevec **Richard Tauber:** v dunajskih časopisih vse polno hvale in priznanja njegovemu petju; pa je pel za njim Rudolfa **poljski** tenorist **Jan Kiepura:** v dunajskih časopisih sama negativna kritika. Zakaj? Morda zato, ker je bila opera nabita do zadnjega kotička, kar pri Tauberju, žal, ni bilo? Morda zato, ker je pel partijo v originalu in ne v nemškem jeziku? Morda pa zato, ker je Slovan? Nekaj podobnega je bilo lani z našim tenoristom **Rijavcem,** ko so vsi dunajski časopisi sramotno zamolčali, da je Rijavec — Slovenec. **Nemara jih boli, da ima tudi naš mladi slovenski narod tako velike umetnike. — Da, Rijavec je slovenski tenorist, hvala Bogu, ne pa črnolasi Španec, kakor so pisali dunajski žurnalisti.**

Državna opera je angažirala za prihodnjo sezono tenorista **Tauberja in Piccaverja. Tauber bo**

Na meji ustreljen

Dolnja Lendava, 25. maja.

Ta teden se vrši sv. birma na madjarskem v župnijah ob naši meji. Te dni je šlo veliko naših ljudi čez mejo, nekateri povabljeni, druga pa iz radovednosti. Včeraj je odšel čez mejo tudi mladi posestnik **Jakab Ignacij** iz **Mostja**. Davi pa smo dobili vest, da leži omenjeni mrtev ob meji. Ker se ljudje ob takih prilikah radi zamudijo v veseli družbi, se je tudi nesrečnež vračal šele danes po polnočnih urah. Sicer je imel dovoljenje za prestop meje, pa se ni vračal po redni poti. Že madjarski mejaši ga baje niso pustili čez mejo in pokojni se je res napotil proti pravemu prehodu. Pa se mu je zdelo menda predaleč in je kar prestopil mejo. Na klic naših mejašev se ni ustavil, tudi na prvi strel ne in to ga je stalo življenje. Najbrž je bil nesrečnež pijan. Zapušča tri šoloobvezne otroke.

Madjarski orožniki na naših tleh

Ob tej priliki naj tudi omenimo tole: Pred kratkim sta prišla dva madjarska graničarja z nasajenimi bajoneti zvečer okrog 10 v našo vas ob meji — v Pince. Prišla sta na stanovanje tamkajšnjega učitelja g. Viharja. Razumljivo, da je bil g. učitelj osupljen nad takim obiskom. Mejaša sta vprašala učitelja, ali ni kje v bližini orožnikov. G. učitelj je šel javit celo zadevo na mejo našim organom, med tem sta pa Madjara hodila prosta po vasi, celo cigarete sta si kupila. Ko jima je bilo dovolj, sta zopet nemoteno zapustila vas, ki je tik ob meji. Ljudem se čudno zdi, da je kaj takega mogoče. Čudno vse to vpliva na tukajšnjo narodno manjšino. Celo zadevo preiskuje oblast.

Naš novi listek:

Pisma Primskovškega gospoda

Te dni bo začel »Slovenec« v podlistku priobčevati pisma g. župnika Jurija **Humarja**, znanega pod imenom »Primskovski gospod«. Objavljenih bo dvajset pisem, v katerih popisuje njihov avtor, kako je zdravil z magnetizmom, uganjal tatove, pijance, požigalce itd. Ta pisma, ki jih je pisal svojim sorodnikom, bodo gotovo vzbudila izredno zanimanje, posebno ker je v njih polno življenjskih resnic, pa tudi znanosti, do katere učenjaki še le sedaj prihajajo čeprav je župnik Humar pisal ta pisma že pred pol stoletjem.

Uredništvo »Slovenca«.

M. Angelina Križanič biserna jubilantka

Maribor, 26. maja.

Kongregacija šolskih sester sv. Frančiška v Mariboru je obhajala 25. maja pomenljiv dogodek — biserni jubilej redovnega življenja svoje vrhovne prednice Angeline Križanič. — 60 let je minilo, odkar Angelina Križanič plodonosno deluje za svoj red in božjo čast. Če je že v delovanju vsakega človeka 60 letnica nekaj imenitnega, velja še to prav posebno za redovnico in redovno predstojnico. Angelina Križanič je ves čas svojega življenja stala med prvimi delavkami svojega reda in pripomogla v obilni meri, da se je red tako lepo razcvital. Preoblečena je bila v redovnico 25. maja 1873 v Mariboru in delovala nato kot učiteljica na različnih mestih. Vsled svojih odličnih duševnih kakor tudi srčnih vrlin je bila ponovno poklicana na važna mesta v redovni službi. Postala je prednica celjske samostanske podružnice, ravnateljica dekliške meščanske šole, nato pa l. 1888 prvič vrhovna prednica. L. 1896 se je zopet povrnila v Celje za navadno prednico. L. 1923 pa jo je vnovič doletela čast vrhovne prednice, ki jo še danes vrši zgledno in požrtvovalno navzlic svoji visoki starosti. Saj bo prihodnje leto obhajala že osemdesetletnico svojega rojstva.

Vsled njenega dolgotrajnega in samo čisti ljubezni do bližnjega posvečenega življenja bi lahko našteli obilo zaslug in vrlin, ki je z njimi ovenčala sebe in svoj red. Omenimo samo dve: njeno veselo skromnost in neumorno delavnost. Vsa skromna in preprosta v svojem nastopu, ko vsakega sprejema in pozdravlja s prijaznim nasmehom, pa tudi delavna in požrtvovalna, ko neprestano sama seje bogata semena svojih trudov in naporov. Ko drugih življenjska ladjica v taki visoki starosti od utrujenosti že v varnem pristanu počiva, njen življenjski čolniček še najkorajžneje brodari in reže valove življenja. Angelina Križanič še danes pridno potuje po apostolskih potih. Zdaj je v Ameriki in tolaži in spodbuja oddaljene sestre onkraj morja, zdaj potuje po Bosni, Dalmaciji in Primorju, povsod dvigajoč in navdušujoč svoje sestre na delo in trud. Pravzor in tip je prave sestre sv. Frančiška, ki delujejo med nami v našo korist in božjo čast. Zato ji ob bisernem jubileju skupno z njenimi sestrami tudi vsi drugi, ki poznajo šolske sestre in njihova dela, želijo: Še mnogo let, zdravih in plodonosnih!

Koledar

Sobota, 27. maja: Beda Častitljivi, c. uč., Janez I., papež.

— Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne, dosežejo z naravno »Franz-Josef« grenčico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane »Franz-Josef« vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

pel z Marijo Jeritzo pri krstni predstavi najnovejše Leharjeve opere »Giudditta«. Zanimivo je, predvsem, da bo to pot prvič premijera novega dela **avstrijskega** komponista Leharja v **dunajski** operi. Nadalje se pogaja državna opera z dirigentom **Furtwänglerjem** za vrsto gostovanj v prihodnji sezoni. Furtwängler naj bi med drugim naštudiral nanovo tudi dve nemški operi (Wagner, Mozart).

Na **Brahmsovem festivalu** so izvajali dunajski Filharmonisti — prvi večer — Brahmsov »**Nemški Requiem**« (op. 45.). Dogodek večera pa je bil prav za prav dirigent **Furtwängler.** Umetnik, kakšrnih je zdaj le malo v Evropi. Solo točke sta virtuozno izvajala violinist Hubermann in čelist Caxals. Večer, sprejet z ogromnim navdušenjem, je imel slavnosten karakter.

Druga žrtev razrvanih nemških političnih in teaterskih razmer je berlinski režiser **Viktor Barnowsky**, ki pride na jesen s svojim ansamblom za stalno na Dunaj. Našel se bo tukaj s kolegom Reinhardtom. Prav tako zapuščata Berlin tudi znana dramska in filmska igravca **Elizabeta Bergner** in **Fritz Kortner**. Gostovala **bosta** redno na Dunaju.

18. maja so koncertirali v »Veliki koncertni dvorani« z velikim moralnim uspehom »**Trboveljski slavčki**« — Je to discipliniran, izvežban zbor 50 mladih, svežih grl, pod veščo roko učitelja gospoda Šuligoja, **ki je na ta večer lahko ponosen.** Zapeli so celo vrsto slovenskih narodnih in umetnih... Bilo je, kakor pomladni **pozdrav** iz domovine... **Sramota pa, da do danes** (poročilo pišem dva dni po koncertu),**niso zabeležili vodilni dunajski časopisi niti besede o tem večeru** slovenske **pesmi.**

Peto Malec.

Vlom v župnišče

Gotovlje, dne 25. maja.

Danes je bilo med 6 in 7, ko je bila sveta maša, vlomljeno v župnišče. G. župnik Agrež Martin je bil v cerkvi. Tat je prišel v župnišče skozi okno pisarne. Ker je okno v pisarni zamreženo, je moral odstraniti mrežo z železnim drogom. Iz pisarne je odnesel srebrno uro, 200 Din in razne dokumente, cerkvenega denarja pa ni našel, ker so ga ljudje pravočasno prepodili. Odšel je pa skozi župnijska vrata, katera je razbil. O tem je bila takoj obveščena orožniška postaja, ki ga je začela iskati. Tat se je skril in ko so ljudje odšli iz cerkve, je šel notri in pobral iz vseh nabiralnikov denar. Koliko je odnesel denarja ni mogoče dognati

Bivši župan obsojen

Novo mesto, dne 23. maja.

Dne 25. februarja t. l. sta vršila orožnika Tomanič in Blažin iz Žužemberka v župnišču v Ambrusu hišno preiskavo v domnevi, da se nahajajo tam neki protidržavni letaki. Pred župniščem se je zbralo več moških, deloma iz radovednosti, deloma pa zaradi posla v hranilnici, ki ima v župnišču svoje prostore. Ker sta orožnika menila, da je moške sklical bivši župan Šinkovec, da bi preprečil župnikovo morebitno aretacijo, sta se napotila, ko sta opravila svoj posel v župnišču, še na Šinkovčev dom, da zaslišita bivšega župana in izvršita pri njem hišno preiskavo. Obema orožnikoma, ki ju je Šinkovec od prej že dobro poznal, je razburjeno odgovarjal in sta zadevo ovadila državnemu tožilstvu v Novem mestu.

Zaradi te zadeve se je vršila danes razprava pri sodniku poedincu tuk. okrožnega sodišča. Župan Šinkovec je bil obtožen po čl. 4 zak. o zaščiti javne varnosti in reda v državi, češ, da je ob gorenji priliki rekel orožnikoma, da oblasti nedolžne zapirajo, hinavce pa ščitijo, tedaj nekaj izrekel z namero, da povzroči nerazpoloženje zoper naredbo oblastev.

Obtoženi Šinkovec je pri razpravi povedal, da je bil 12 let župan, ki je za občino in za okraj veliko storil. Z orožnikoma se je dobro poznal in je smatral, da se ne bo vsaka njegova beseda tako tehtala. Bil je razburjen, ker je bilo Prosvetno društvo, pri katerem je 25 let kot odbornik sodeloval, tisti dan razpuščeno in se je vršila pri njem hišna preiskava. V tej razburjenosti je pač rekel, da oblasti nedolžne zapirajo, ni pa rekel, da pa hinavce ščitijo.

Prečitane so bile izpovedi orožnika Tomaniča in Blažina, nakar je g. državni tožilec Barle predlagal obsodbo v smislu obtožnice, branilec dr. Česnik je poudarjal, da so bili izgovorjeni očitki v zasebnem stanovanju napram orožnikoma, pri katerih ni bilo mogoče povzročiti nerazpoloženja zoper naredbo oblastev. Obtoženec je smatral kot stari znanec in 12 letni župan, da govori z obema orožnikoma prijateljsko in zasebno. Poudarjal je njegove zasluge za občino Ambrus, kjer je ustanovil Živinorejsko zadrugo, Mlekarsko zadrugo, Hranilnico in posojilnico, Gasilno društvo itd.

Sodišče je obtoženca zaradi gori omenjenega prestopka kaznovalo na 280 Din pogojno za 1 leto.

Osebne vesti

= **Stalna komisija za advokatske izpite pri apelacijskem (višjem deželnem) sodišču v Ljubljani.** Predseduje ji predsednik apelacijskega sodišča Vrančič. Stalni izpitni komisarji so: oba senatna predsednika apelacijskega sodišča dr. Fischinger in dr. Eberl, od advokatov pa dr. Adlešič in dr. Hacin. Za primer, da je kateri izmed stalnih članov zadržan, nastopi namestnik. Predsednika nadomestuje podpredsednik dr. Gradnik, stalne komisarje pa s. a. s. Janša in Lajovic ter advokati dr. Krejči, dr. Krivic, dr. Sajovic ml., dr. Smole, dr. Švigelj in dr. Tekavčič. — Nova določba je ta, da morata biti dva advokata izpitna komisarja (po starem zakonu eden). Za pozitivni uspeh morajo glasovati štirje člani izpitnega odbora. Advokatski izpiti so sedaj javni, ravno tako kakor sodnijski izpiti, dočim so bili poprej vsi ti izpiti tajni.

= **Upokojen** je peš. narednik vodnik I. razr. gosp. Gustav Kumer, bivši okrajni vojni referent pri okraju Maribor levi breg.

Ostale vesti

— **Sv. maša na Krvavcu** bo v nedeljo, 28. maja ob 10 dopoldne ob vsakem vremenu.

— **Cerkveni koncert v Gornjem Logatcu.** V župni cerkvi v Gor. Logatcu priredi cerkveni pevski zbor Žiri pod vodstvom g. skladatelja Antona Jobsta v nedeljo, dne 28. maja ob pol 8 zvečer cerkveni koncert proti nizki vstopnini in lepim sporedom. Zlasti zbori iz okolice se prav vljudno vabijo, da slišijo močnejši zbor.

— **50 letnica mature na ljubljanskem učiteljišču.** Dogovorno z nekaterimi tovariši vabim vse še živeče tovariše na jubilejni sestanek v Ljubljano dne 12. junija t. l. Snidemo se ob 10 dopoldne v kavarni Zvezda, kjer si sestavimo program dnevu, ako ga ne bodo imeli že v Ljubljani bivajoči tovariši. Notico v »Slovencu« z dne 24. maja pod gornjim naslovom je treba popraviti v toliko, da so naši tovariši tudi Pehani Friderik v Trebniem ter Leskovic Bogomir in Likozar Anton v Ljubljani, dočim Pogačnik Naval ni bil naš tovariš. — Pričakujemo polnoštevilno udeležbo! — Turk Josip, žel. nadz. v p.

— **Nove telefonske zveze.** Prometno ministrstvo je dovolilo, da se otvori telefonski promet na progah Jesenice—Milano (3.15 zl. fr.) in Kranj—St. Johann na Tirolskem (3.45 zl. fr.). V oklepajih označeni znesek je taksa za triminutni pogovor.

— **Triglavska podružnica SPD sporoča,** da bo koča na Zasipški planini v Sp. Krmi od 29. maja naprej zaprta.

— **Jugoslovansko profesorsko društvo,** sekcija **Ljubljana** se zahvaljuje vsem članom izpraševalne komisije za profesorske izpite v Ljubljani, zlasti predsedniku g. univ. prof. dr. Nahtigalu in tajniku filozofske fakultete g. V. Zalarju, za blagohotno naklonjenost članom našega društva, ki so v letošnjem terminu mogli brezplačno delati profesorske izpite, ker se je izpitna komisija v svoji uvidevnosti prostovoljno odpovedala taksam.

— **Herriot častni meščan Subotice.** V Subotici je več mestnih odbornikov stavilo predlog, da se bivši francoski ministrski predsednik Edvard Herriot imenuje za častnega meščana za zasluge, ki si jih je kot velik prijatelj Jugoslovanov pridobil za našo državo.

— **Sneg in povodnji v Bosni.** Iz Banja Luke poročajo: Neprestano deževje v Bosni je povzročilo, da so vse reke silno narastle in deloma že prestopile svoje struge. Tako kaže po zadnjih poročilih vodomer Save pri Bos. Brodu 475 cm, Une pri Bos. Novem 140 cm, Vrbasa pri Banja Luki 140 cm, Spreča in Usora pri Doboju 136 cm nad normalo Tudi druge reke so prestopile svoje bregove in se razlile po poljih, kjer uničujejo posevke. Po gorah je zapadel sneg, ki je ponekod pol metra visok. Zavladalo je hladno, prav februarsko vreme in človek ne bi mislil, da smo že tik pred poletjem.

»ALGA« ZA MASAŽO PROTI REVMATIZMU, IŠIASU, BOLEČINAH V KOSTEH, ZBADANJU IN RAZTEZANJU MIŠIC.

Na dlan roke izlijte malo »ALGE« in drgnite z njo vzdolž mišic oni del telesa, kjer občutite bolečine. Ko se je dlan ogrela in posušila, si zopet nalijte in drgnite. To ponavljajte večkrat, nato pa ovijte masirani del telesa z volneno krpo ali robcem. Masirati je treba dvakrat do trikrat na dan, a po potrebi še večkrat. Že po prvih masiranjih boste imeli prijeten občutek in olašanje bolečin. Kakor hitro občutite najmanjše nerazpoloženje, drgnite telo z »ALGO«, ker je to lahko začetek težje bolezni, ki se z »ALGO« odstrani.

»ALGA« se dobi povsod. 1 steklenica Din 14.—.

— **Slovenci,** ki potujete v Zagreb, ne pozabite obiskati slovensko gostilno Vladimir Černe, Radičeva ulica št. 1 (u dvorišču) tik Jelačičevega trga.

— **Parni kotel in parna turbina,** spisal inž. Gvidon Gulič, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1927, 122 strani besedila in 165 slik. Cena vezani knjigi je 80 Din. Knjiga je namenjena predvsem našemu strojniku in obratovodji, ki nista imela dosedaj nobenega praktičnega slovenskega ali srbohrvatskega pripomočka. Važna za vse strojnike je knjižica tem bolj, ker mora po zakonu napraviti izpit, s katerim dokaže svoje znanje, da pozna v vseh podrobnostih parni stroj kakor tudi parno turbino, kar pisatelj podrobno opisuje. Konstruktivni detajli in praktična navodila naj olajšajo študij in prakso našemu tehničnemu naraščaju. Pred vsem pa knjiga namerava izboljšati razmere v naših privatnih in državnih parnih obratih. Pisatelj opisuje v I. delu parne kotle, v II. delu parne turbine, v III. delu našteva najvažnejše delovne stroje z navedbo za pogon potrebnih konjskih sil. Pridejan je še slovarček slovensko-nemških tehničnih izrazov, ki je danes vsakemu obrtniku tembolj potreben, ker imamo za posamezne dele že domače — slovenske izraze.

— **Pri revmatizmu v glavi,** ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »**Franz Josefova**« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Izlet naših železničarjev na jug

Belgrad, 26. maja. ž. Združenje železniških uradnikov, oblastne uprave v Ljubljani, je priredilo, kakor znano, izlet svojih članov z družinami v južno Srbijo. Udeleženci so obiskali Skoplje, Bitolj, Ohrid, Sv. Naum in Strugo. Od tu so se zopet vrnili v Skoplje, od kjer so nadaljevali izlete v Prištino, na Kosovo polje, kjer so si ogledali Mulatove tulbe, Hadžimestan in samostan Gračanico. Udeleženci izleta so se nato ustavili v Kragujevcu, od kjer so nadaljevali pot v Belgrad, kamor so prispeli danes. V teku današnjega dne so napravili krajše izlete v Zemun in Pančevo, jutri zjutraj pa se odpeljejo z avtobusom v Topolo, kjer bodo položili venec na grob kralja Petra. Pri povratku v Belgrad bodo obiskali tudi grob neznanega junaka na Avali. Slovenskim železniškim uradnikom in članom njihovih družin ja na Kumanovem polju, po nalogu 3. armade, obrazložil major Sretan Jendrašič potek kumanovske bitke, v Bitolju pomen bitoljske bitke ter pomen prodora solunske fronte. O kosovskih bitkah pa jim je predaval na Kosovem polju, generalštabni podpolkovnik Keller. Jutri zvečer se bodo izletniki vrnili v Slovenijo z najlepšimi vtisi. Udeležencem izleta so šle vse oblasti povsod na roko. V posameznih krajih so jim priredili naravnost navdušene ovacije in krasne sprejeme z godbami na čelu.

„Čudodelen" zdravnik v Zagrebu

Zagreb, 26. maja. ž. Že nekaj dni sprejema v Zagrebu ing. Bauda bolnike, ki jih zdravi s sugestijo. Njegovo čudodelno zdravljenje je globoko odjeknilo v najširših narodnih slojih in prihaja vedno več bolnikov k njemu po pomoč. Končno je morala intervenirati tudi policija, ki je tudi prepovedala vstop v njegovo stanovanje. Med tem pa so neprestano prihajali kmetje iz okolice in zagrebški meščani ter je danes velika deputacija intervenirala pri banski upravi, da dovoli to zdravljenje. Ker ing. Bauda za svoje delo ne zahteva nobenega denarja in tudi ne daje in ne predpisuje nobenih zdravil, mu je bilo izdano dovoljenje, da sme še naprej zdraviti ljudi. Zdravniška zbornica se je postavila na stališče, da je najbolje prepustiti, da se v praksi pokaže, kako brez podlage so zdravljenja zagrebškega čudodelnika. Na Maruličevem trgu pred stanovanjem ing. Baude stoji ogromna množica ljudi in pričakuje, da se »pojavi čudodelni zdravnik in jim podeli blagoslov«.

Potovalna kmetijska razstava

Belgrad, 26. maja. AA. **Včeraj je kmetijska** potovalna razstava in šola z razstavo v Zagrebu zaključila svojo četrto turo, **Kmetijsko razstavo** in šolo je v 17 mesecih obiskalo okoli 997.000 ljudi. **Zdaj se razstava in šola nahaja v Ljubljani, kjer se bo izvršila preureditev in obnova materijala izključno za dravsko banovino. Otvoritev razstave bo v Ljubljani 1. junija; odprta bo dva dni, nato bo pa odpotovala dalje po dravski banovini, kjer ostane do 1. avgusta 1933. Za upravnika razstave** na peti turi je izvršilni odbor kmetijske potovalne razstave in šole, izbral inž. Vinka Sadarja.

PUDER **DOUCE FRANCE**
parfumerije LUBIN-PARIS
vsebuje skrivnost mladosti, ker
PUDER **DOUCE FRANCE**
daje dovršeno polt, hrani kožo, odpravlja črne pikice, dolgo ostane na obrazu ter ima prijeten, trajen in diskreten vonj.
Že po prvi uporabi postanete stalen odjemalec
pudra **DOUCE FRANCE**
LUBIN-PARIS
Dobi se v vseh apotekah, drogerijah in boljših parfumerijah.

Voda podrla jez na Ljubljanici

(K poročilu na 4. strani.)

Ljubljana, 26. maja.

Napovedali smo, da je jez na Ljubljanici pod trimostjem v veliki nevarnosti. In to, kar smo napovedali, se je zgodilo: točno ob 11 zvečer je voda, ki je do večera dosegla višino zasilnega začasnega jezu, predrla na levi strani. Redki pasanti, ki so med močno ploho šli po mostu, so zaslišali bobnenje, pri katerem je voda odnesla del betoniranega jezu in gramoza, ki je bil naložen med jezom in betonskim vznožjem jezu. Voda dere mimo jezu, vendar pa se še upira desni del jezu valovom narastle Ljubljanice. Na že napravljeni betonski tlak na dnu Ljubljanice je voda nanesla mnogo gramoza in bati se je, da tudi ne bi škodovala podlagi gramoznega tlaka. To bi pomenilo uničenje večdnevnega dela. Sedaj je vsa struga Ljubljanice napolnjena z vodo. Zatvornica v Trnovem pa še nadalje propušča mnogo vode ,čeprav je bila zaprta, kolikor le mogoče. Voda je nadalje odnesla mnogo lesovja, v nevarnosti pa je v strugi položeni tir. Dela se bodo mogla nadaljevati kvečjemu šele čez nekaj dni, toda le, če dež poneha. Če pa bo deževalo še naprej, kaže slabo in se bodo dela lahko nadaljevala šele čez teden dni.

Iz seje magistr. gremija

Ljubljana, 26. maja.

Danes se je vršila seja magistratnega gremija, pri kateri se razpravljalo in sklepalo o sledečih zadevah:

Podelila so se

STAVBNA DOVOLJENJA

Ivani Krisper za napravo svetlobnega jaška v hodniku na Miklošičevi cesti. — Ani Francot za adaptacijo kletnih prostorov, prizidka stanovanja in drvarnice v Franketovi ulici. — Andreju Berectu za prizidek na vrtni strani hiše v Livarski ulici. — Evgenu Tuječu za napravo hišne kanalizacije v Smoletovi ulici. — Petru Jenku za adaptacijo kleti v delavnico na Celovški cesti 74. — Egonu Bayerju za adaptacijo pekarske delavnice v Florjanski ulici. — Karlu Pečenku za gradnjo enonadstropne hiše v Streliški ulici. — Dr. inž. Ladislavu Klincu za enonadstropno hišo v Bolgarski ulici. — Ivanu Berniku za adaptacijo roletne delavnice v Linhartovi ulici. — Frančiški Surk za gradnjo gospodarskega poslopja na Ižanski cesti 189. — Ivanu Vidmarju za gradnjo prizidka in adaptacije hiše v Zalokarjevi ulici. — Štefanu Gjuri za prizidek dvoriščnega poslopja čevljarske delavnice. — Idi Tavčarjevi se dopusti provizorično za dobo dveh let dvoriščno poslopje drvarnice v Pleteršnikovi ulici.

UPORABNA DOVOLJENJA

dobe: Franc Tancig za dvoriščno stanovanjsko poslopje v Mali čolnarski ulici. — Franc Scagnetti za skladiščno poslopje v Metelkovi ulici. — Marija in Franc Sonc za enonadstropno hišo na ljubljanskem polju v bližini bivših smodnišnic. — Frančiška Plevnik za pritlično hišo ob Ižanski cesti. — Filip Podbevšek sedaj »Jugoagraria« za enonadstropno hišo ob Herbersteinovi ulici. — Alojzij Kavčič za provizorično mehanično delavnico ob Tyrševi cesti (Levčeva hiša). — Franja Grčar, gostilničarka pri »Vinski trti« v Gasilski ulici za trgovski lokal.

ODDAJO SE RAZNA DELA

za centralno kurjavo, vodovodno instalacijo in sanitarno opremo v Delavskem domu najugodnejšim ponudnikom.

Centralno kurjavo dobi tvrdka inž. Likar za 587.813 ter z njo v razpisu zvezano instalacijo za pralnico s pripadajočimi kotli za znesek 132.490 dinarjev kot najcenejši ponudnik. Vodovodna instalacija se odda najcenejšemu ponudniku, tvrdki Ecker sinova, za 77.511 Din. — Trafični paviljon na Marijinem trgu se postavi za Prešernovim spomenikom na vogal pod kavarno v podaljšku obrežnega zidu. Celotna dela se oddajo najcenejšemu ponudniku, tvrdki Angelo Battelino za 13.900 Din.

Ugodi se prošnji Jugoslovanske knjigarne za izknjižbo stavbne obveznosti rezerva v znesku 3000 dinarjev, ker so še vedno podane zadostne garancije za kritje obveze na drugem mestu. — Ugodi se prošnji odbora za pokrajinski zlet Sokola kraljevine Jugoslavije ter se dovoli sečnja nekaj smrek iz mestnega gozda v Klečah. — »Putniku« se dovoli postavitev stojala za kolesa na trotoarju v Gajevi ulici proti priznani najemščini 100 Din. — Otonu Farniku se da v najem del mestnega zemljišča na Ljubljanskem polju ob njegovem vrtu proti najemščini 100 Din letno. — Andreju Vrhovcu se da v najem mestni svet pri klavnici po primerni najemnini. — Sklene se, da se napravi vajeniški dom v šentpeterski vojašnici ter se v ta namen uporabijo prostori, kateri so služili doslej bivšemu banovinskemu vajeniškemu domu ter se razen tega prepusti še nekaj drugih prostorov. Obstoječemu kuratoriju za vajeniški dom se dovoli obenem adaktacija teh prostorov iz kredita mestne občine ter se v ta namen votira 20.000 Din. Prostori se dajo v namen kuratoriju za dobo 20 let, odnosno dokler ne bo regulacija zahtevala odstranitev obstoječe vojašnice. — Dalje se je razpravljalo o podelitvi stavbnega dovoljenja za razširjenje cerkve sv. Krištofa. Sklenjeni so bili pogoji, pod katerimi se stavbno dovoljenje izda. Ureditev celotnega vprašanja glede pokopališča pa se bo predložila v posvetovanje in sklepanje prihodnji seji mestne občinske uprave. Z gradnjo razširjenja cerkve sv. Krištofa pa se bo pričelo lahko takoj, kakor hitro bo pokopališki fond sprejel pogoje mestne občine.

Viharno življenje 16. sina

Pri 60. letu je Josip Delmont, lovec divjih zveri in romanopisec napisal svoj življenjepis in ga priobčil. Naj posnamemo iz njega samo nekaj odlomkov.

»Dneva 8. maja 1873, ko sem zagledal luč sveta, se moji starši in mojih 15 bratcev in sester gotovo niso razveselili. Kljub temu je moj oče s svojo gostilno in prodajalno ter majhnim vinogradom na Nižjeavstrijskem lahko preživljal vso družino. Toda, ko smo se preselili na Dunaj in so moji starši obubožali, so nastopili za nas slabši časi in trpeli smo strahovito lakoto. Kljub temu so mi vedno rojile po glavi same neumnosti. Ni bilo dneva, da bi svojim učiteljem ne bil prizadel kake grenkosti. Kakšno je bilo njihovo veselje, ko so me končno »vrgli«. Tedaj se je zame začel križev pot. Bil sem nagnjen k tatvini. K temu me je silila lakota. Žal mi je, da mi ta lastnost ni ostala še kot pisatelju. Prav dobro bi mi bila prišla...

Ko sem bil star 24 let, sem se poročil s silno ljubosumno žensko, ki ni imela prav nič srca. Ko sva se sprla, sem se mogel pred njo rešiti s tem, da sem zbežal v najbolj nevarno kletko, v kateri je bilo dvakrat po 12 tigrov in vrata v kletko sem dobro zaprl za seboj. Tedaj je prihrumela pred kletko moja žena vsa besna in držala v rokah krepko palico. Vpila je: »Ven odtod, nič vredni bojazljivec!« Zgodilo se je, da me je neki somalski lev napravil vdovca.

Že pri 20 letih sem postal lovec divjih živali, ki sem jih preganjal v vseh delih sveta. Trikrat so me kače vgrizle, vsakokrat sem bil v smrtni nevarnosti. Ko me je četrtič pičila neka kača, je ona poginila in ne jaz. Leta 1893 bi me morali v Afganistanu obesiti zaradi vohunstva v prid Anglije. Indijski podkralj me je rešil s tem, da je plačal zame 5000 funtov odkupnine. Šel sem se mu zahvalit. Ko me je pogledal in se z mano porazgovoril ter spoznal, kakšen »tič« sem prav za prav, mu je bilo brškone žal, da je zame toliko plačal.

Vlovil sem 412 tigrov; toda med svetovno vojno sem moral ugotoviti, da je lažje uloviti tigra, kakor uš. V puščavi Kalahari so se moji črnci nenadoma uprli proti meni in sklenili, da me pošljejo na drugi svet na prav originalen način. Zvezali so me dobro ter me obesili na drevo tako, da je bilo od mojih nog do tal še en meter. Nato so me prepustili leopardom. Osemnajst ur sem tako visel in leopardi so se igrali z menoj. Medtem sem zgubil na eni nogi en prst, na drugi pa polovico stopala. Končno je prišla rešitev.

Ko sem lovil bele medvede na Aljaski, mi je neki Indijanec zasadil v rebra svoje svetlo bodalo, dolgo 8 cm. Uničil mi je črevesje, toda tudi svoj nož. Preden so ga obesili, je prosil šerifa, naj mu dovoli, da bi še z mano govoril. Toda šerif je bil tako trdosrčen, da je zavrnil nedolžno prošnjo tega ubogega zločinca.

Leta 1904 sem se v Združenih državah posvetil filmu. Moji ravnatelji so se do takrat pečali s trgovino steklenih diamantov, naramnic in prepovedanih knjig. Dva izmed teh sta prišla zaradi razprodaje prepovedanih knjig pred sodišče, toda tam sta svojo nedolžnost prav lahko izpričala, ker sta dokazala, da sta nepismena. In postala sta tovarnarja filma. Leta 1924 sem pričel pisati in čudno se mi je zdelo, da so moje knjige pričeli kupovati in jih celo tudi čitati. Filmov še nisem mogel pisati. Nimam za to dovolj prakse. Ker sem se že v svoji mladosti odvadil tatvine, ne verjamem, da bi uspel. Ko sem včeraj to svojo bridko žalost sporočil nekemu filmskemu tovarnarju, mi je ta ganjeno stisnil roko. Malo pozneje sem lahko ugotovil, da mi je na roki, ki sem mu jo podal, zmanjkal en prst.

Angleži zopet nosijo slamnike, čeprav so to navado opustili. Pobudo za to je dal angleški prestolonaslednik, katerega so videli večkrat v slamniku. Takoj so pričeli tudi drugi Angleži nositi slamnike. — Prestolonaslednik se vozi po Temzi v zasebni družbi.

Priznanje za velikodušno delo že na tem svetu

Belgijska kraljica je odlikovala prednico nunskega samostana v Gentu, mater Maes za njeno požrtvovalnost na delu za reveže in betežne. Odlikovanje velja vsem sestram v Belgiji, ker je odlikovana mati načelnica vseh samostanov.

Nova svetnica - priprošnjica usmiljenih sester

V nedeljo, 28. maja bo papež Pij XI. proglasil za blaženo Katarino Labouré, usmiljeno sestro iz družbe usmiljenih sester od sv. Vincenca Pavlanskega. Njen samostan je bil v Parizu, kjer je že v noviciatu l. 1830 bila deležna več prikazanj Matere božje. Med drugimi prikaznimi je posebno prikazanje tudi, da je bila Marija brez madeža spočeta. Prav radi tega prikazanja so nastale čudodelne svetinje, ki jih zelo radi uporabljajo redovniki in duhovniki, ki je že mnoge pripeljala do prave vere, do posebnega češčenja brezmadežne device, ki duhovnikom pomaga pri bolnih in umirajočih, da se povrnejo v pravo vero in da prejmejo svete zakramente.

Dasi so taka prikazanja nekaj posebnega, vendar ne tiči tu vzrok, da jo danes sedanji papež Pij XI. proglaša za svetnico. Vzrok je drugje. — Ko je zapustila svoj samostan, je šla v zavetišče starčkov, kjer je polna ljubezni, neutrudna v delu in požrtvovalnosti do bližnjega, preživela štirideset let med starimi revčki. Dasi se je o njej po prikazanjih mnogo govorilo, vendar je vprav to njeno ljubezni polno delo vzrok, da bo povišana na oltar kot hčerka krščanske ljubezni, kakor jo radi imenujejo. Njeno požrtvovalno delo je spremljalo tudi dvoje čudežev, dvoje čudežnih ozdravljenj.

Sedaj je usmiljenih sester sv. Vincenca Pavl. okoli 40.000 in vse te in še premnogi, ki veliko zaupajo v njeno čudodelno svetinjo, bodo dobili svojo priprošnjico v njeni proglasitvi za blaženo. Prej so se vse te sestre imenovale »hčerke krščanske ljubezni«, zdaj pa je ta častni naslov dobila Katarina Labouré, nova svetnica.

Poslanec naj dela

Na skupni seji predstavništva češkoslovaškega parlamenta in senata je bil sprejet predlog zakona o reformi poslovnika poslanske zbornice. Nove odredbe so zelo stroge. Čl. 44 odreja, da se govori ne smejo brati; edino načelne izjave predsednika ali posameznih članov vlade ali strank se smejo prebrati. Poslanci so dolžni obiskovati seje parlametna. Za odsotnost morajo prositi pismeno ali pa v slučaju nujnosti tudi brzojavno predsednika, ki jih lahko oprosti sedmih sej. O daljši odsotnosti odločuje parlament. Ako poslanec ne pride neupravičeno na 5 sej v enem mesecu, se mu odvzame enomesečno plačo. Ako bo v enem letu trikrat tako kaznovan ali ako izostane od 15 sej, se mu vzame poslanski mandat.

Atentat na egiptskega glavar'a

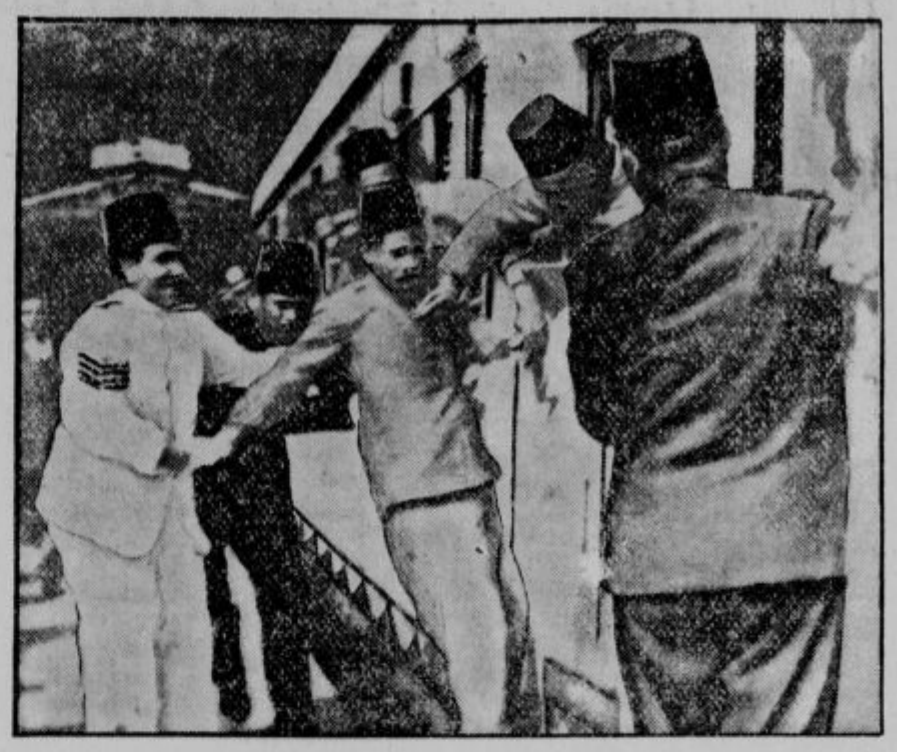

Ko se je egiptski ministrski predsednik Sidky paša hotel odpeljati s postaje v Kairu proti Parizu, je skušal neki egiptski nacionalist izvršiti nanj atentat. V papirju je imel zavit revolver in ga hotel sprožiti. Atentat so pravočasno preprečili. Na sliki aretacija napadalca. Sidky paša zagovarja sporazum z Anglijo, medtem ko so nacionalisti proti sporazumu.

Krik po svobodi grize železo in hrast

Romanopisci vseh časov so kaj radi opisovali načine bega iz jetnišnic, ker tu ima pisatelj vedno dosti gradiva. Vendar pa do danes še nihče ni »izpustil« svojega junaka na svobodo s tem, da je ta z lastnimi zobmi zgrizel zamreženo okno svoje celice.

Pred dobrimi 20 leti je neki jetnik na Türinškem v Nemčiji pobegnil na tak način. Bila je to stara stavba in mesto železnih, so imeli vzidane križe v oknih iz močnega hrastovega lesa, ki so se zdeli močnejši kot železni. Toda krik po svobodi je močnejši kot pa les, četudi tako soliden, kot je hrast, in po trimesečnem trudu je mrežo pregrizel ter pobegnil. Po treh tednih svobode so ga zopet prijeli. Zobe je imel skoro čisto izbrušene in ostala je komaj sled za njimi, dasiravno je bil še mlad fant.

Bolj pogosto se pripeti, da se jetniki skušajo osvoboditi s tem, da izkopljejo podzemeljski rov.

Marsikateri pa se je tudi rešil že s tem, da se je dal zapreti v zaboj, da, celo v mrtvaško rakev. Ameriški ropar Bill Carlesli, ki je obsojen v dosmrtno ječo, si je z dostojnim vedenjem pridobil zaupanje predstojnikov in bil že po kratkem času dodeljen krojaški delavnici. Tu je moral po dokončanem delu tudi delavnico pospravljati. Po nekaj tednih je prilfko porabil ter se neopažen skril v velik zaboj, poln novoizdelanih srajc. Nikomur ni prišlo na misel drugo jutro, da bi še enkrat pregledal vsebino zaboja, zabili so ga in odpeljali. Pet dni je ležal sključen in niti ganiti se ni mogel. Končno se mu je zdelo, da je zaboj dospel na svoj cilj. Vrgli so ga z voza in nekdo je kmalu pričel trgati pokrov. Carlesli se ni ganil, ko pa je pokrov zaboja padel na tla, je vrgel srajce vstran, presenečenega trgovca pograbil za vrat in ga vlekel v prodajalno, kjer ga je privezal k stebru. Nikjer ni bilo nobenega človeka, trgovec pa od samega presenečenja in strahu ni mogel klicati na pomoč. Carlesli si je izbral novo obleko ter izpraznil blagajno, nato pa izginil. Nikoli ga niso več našli.

Devet kaznjencev neke jetnišnice si je vzelo za vzor grofa Monte Christa. 20 tednov so kopali rov, pri tem pa se uračunali in še nadaljnjih pet tednov rabili predno so prišli do odvodnega kanala, ki je imel širjavo, da bi se normalno slok človek s težavo prerinil skozi. Prvi, ki se je spustil po kanalu, je na neki krivulji obtičal in deset minut je potreboval preden se je rešil. Pol ure pozneje je bil na svobodi. Sledilo mu je drugih sedem tovarišev, osmi pa je bil nekoliko preobilen, obtičal je v cevi in tam umrl grozovite smrti.

Novi ministrski predsednik Holandske Colijn, načelnik protirevolucionarne stranke, ki je po dolgih pogajanjih sestavil novo vlado.

Ameriški poslanik Robert Worth Byngham je prispel v London. Dosedanji poslanik general Dawes je bil premeščen.

»Kje pravzaprav hraniš svoj denar, da ga tvoja žena ne najde?«

Čisto enostavno. Položim ga v koš za raztrgane nogavice.«

*

Ob morski obali:

»Toda, predragi gospod, zdaj se vendar ne boste kopali, ko ste komaj pokosili; to vam bo vendar škodovalo.«

»In vendar se bom, to mi prav nič ne bo škodovalo, jedel sem namreč ribe.«

Za denar in čast se bosta bila

8. junija se srečata v Madison Square Gardenu pri Newyorku ameriški boksar Maxie Baier in Nemec Max Schmeling. Oba se z vso vnemo pripravljata na to srečanje. Na levi: Maxie Baier se vadi v družbi s svojo ženo. Na desni: Max Schmeling se poizkuša z drugim boksarjem.

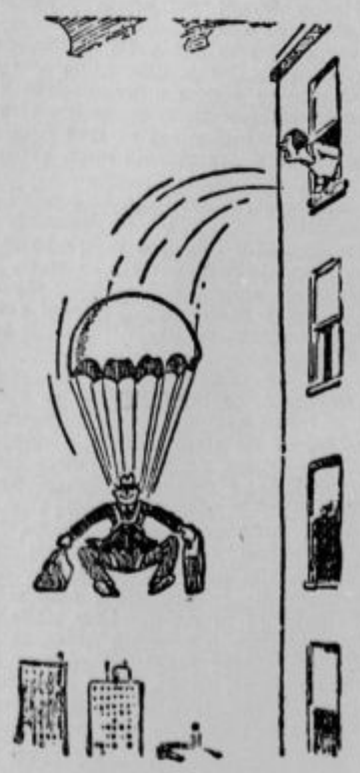

Gospodinja in najemnik, ki ni plačal sobe: »To je bilo zadnjič, da sem oddala sobo akrobatu.«

Ljubljanski velesejem zaseden

XIII. Ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija je kljub svojemu obsegu, saj meri razstavni prostor 40.000 kvadratnih metrov, popolnoma zaseden. Vsled strogih deviznih predpisov in carinskih omejitev, razstavlja letos manj inozemskih tvrdk, zato pa mnogo več domačih, katerih na prejšnjih velesejmih ni bilo videti. Tako se bo letošnji ljubljanski velesejem vršil pred vsem v znamenju domače industrijske in obrtniške produkcije.

Važno za naše izvoznike v ČSR. »Kompensa« organizacija združenih uvoznikov in izvoznikov ČSR ter zbornica za trgovino in obrt v Brnu pošljejo na ljubljanski velesejem, ki se vrši od 3. do 12. junija svoje delegate. Delegati bodo na ljubljanskem velesejmu osebno proučili izvozne možnosti iz naše države v ČSR, dali interesentom informacije in jih vpeljali v stike s čsl. uvozniki.

K otvoritvi velesejma. Poljsko vlado bo pri otvoritvi letošnjega Ljubljanskega velesejma dne 3. junija zastopal poljski generalni konzul v aZgrebu, g. Štefan Fiedler Alberti.

Celokupna domača papirna industrija razstavi letos svoje izdelke v paviljonu »N« na XIII. Ljubljanskem velesejmu od 3. do 12. junija.

Vsaka razstava društva »Živalice« je popolnejša in vedno znova se pokazujejo razne vrste malih živali v izpopolnjenih oblikah. Tudi glede pestrosti je razstava vedno zanimivejša, tako, da obiskovalci in ljubitelji živali najdejo vedno kaj novega in zanimivega. Letos hoče razstavni odbor društva presenetiti obiskovalce z novimi posebnostmi. Zato ne pozabite obiskati naš velesejem od 3. do 12. junija t. l. ter poiščite paviljon »K«, kjer bo razstavilo društvo »Živalca«.

Kje se dobe sejemske legitimacije. Legitimacije za obisk letošnjega XIII. Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija t. l. prodajajo po 3 Din vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, župni uradi, prosvetna društva, tujskoprometne ustanove in večje železniške postaje Dravske banovine. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma. Pri dohodu na velesejem doplača imetnik legitimacije razliko v ceni, t. j. 27 Din, pri velesejmski blagajni, kjer dobi potrdilo o obisku velesejma, nakar mu vozni listek velja za brezplačen povratek.

Popisovanje trboveljske revščine

Trbovlje, 25. maja.

Pri zadnjem posvetovanju na banski upravi je bilo sklenjeno poslati v rudarske revirje posebno komisijo, ki naj ugotovi življenjske razmere delavstva. Sestavljena je ta komisija iz zastopnikov banovine, Delavske zbornice in Bratovske kladnice rudarjev. Priprave za delo te komisije so se pričele. Tako so dobile vse občine, v katerih se nahajajo rudniki, nalog, zbrati statistični materijal o življenjskih pogojih rudarjev, upokojencev in reducirancev. Iz tega se mora dobiti jasen pregled, kako vpliva skrajšano delo, brezposelnost, zlasti pa zadnja redukcija, na gospodarstvo rodbin.

Izvršitev tega popisovanja je naša občina poverila vsem rud. nameščencem-upokojencem s socialnim referentom g. Korinškom na čelu. Ti bodo pregledali najprej vse plačilne liste zadnjih mesecev in ugotovili zaslužek posameznih rudarjev in tudi ev. druge dohodke od posestva. Nato bodo izpolnili od glavarstva poslane posebne vprašalne pole s podrobnimi rubrikami o družinskem zaslužku, o nepreskrbljenih otrocih, posebej o odraslih, ki so zmožni zaslužka in koliko so zaposleni ali brezposelni.

Popisovalna edinica je rodbina. Samci brez rodbinskih članov se popišejo posebej, a tudi pri njih se vpoštevajo imovinske razmere ev. še živečih staršev. Potreba takega pregleda po rodbinskih edinicah je zato, da se bodo pravilno razdeljevala sredstva brezposelnega skrbstva in pa v zaščito gospodarsko šibkejših ob priliki redukcij.

Popisovalci imajo nalog ugotoviti tudi gospodarsko stanje in družinske razmere onih, ki so bili reducirani s 11. majem t. l. Takle pregled družinskih in gospodarskih razmer je nujno potreben za vsako resnejšo akcijo, ki hoče odpomoči težavnim razmeram rudarjev. Posebno, ker še vedno groze redukcije, da se ne bodo izvedle z ono pristranostjo, kakor so se n. pr. zadnje v Hudi jami, ampak res pravično in obzirno vpoštevajoč življenjske in družinske razmere.

Sedanje popisovanje, ki ga vršijo občine, bo nudilo komisiji res stvarno podlago za njeno delo. Želimo le, da ne bi naenkrat zopet kje zastalo, ampak s stvarnostjo in temeljitostjo, s katero se je začelo, tudi dovršilo.

Naš lesni trg

V naslednjem prinašamo iz poslovnega poročila ljubljanske borze o našem lesnem trgu v letu 1932 te-le zanimive podatke:

Tesan les.

Ker je v letu 1931 povpraševanje po tramih padlo in je cena rapidno pojemala, so producenti omejili produkcijo tramov na najnižjo stopnjo tako, da v letu 1932 ni bilo znatnega novega blaga. Kljub tej mali množini razpoložljivega tesanega lesa, pa se cena v tem letu ni nič dvignila, temveč ponovno padla tako, da se proizvodnja tramov ni izplačala. Najčečjo izgubo so v tem letu utrpeli oni trgovci, ki so razpolagali še z 2—3 leta starimi tramovi, kateri so jih stali veliko denarja, a so jih morali sedaj prodati à tout prix. Takih primerov je bilo žalibog več in ti primeri niso nič manj žalostni, kakor če pogori posestnik, ki ni zavarovan. Povpraševanje po tramih ni bilo veliko, ker se je zelo skrčila kupna moč, toliko pri nas kolikor v inozemstvu. Prvič pojema povsod stavbno delo, drugič pa sedanja stavbna tehnika ne uporablja več toliko lesa kakor prej. Pri nas so se prodale le debelejše mere. Drobiž je popolnoma izostal in to vsled okolnosti, da ni bil mogoč izvoz v Grčijo z ozirom na naše slabe tarifarične razmere, kar je pa južna Italija rabila drobiža, so se kupci krili z blagom v Avstriji, ki prednjači v nizki ceni in ugodnejši tarifi.

Iz omenjenega vidimo, da je trgovina s trami utrpela veliko škodo. Toda ta izguba ima svojo dobro stran. Naši producenti so začeli pripravljati blago tako eksaktno, da je za vsak izvoz sposobno. Naših tramov ne more danes nihče več zapostavljati. Nadalje se tudi v gozdovih ne dela več vsevprek, kakor je bi to slučaj dolga leta po vojni, temveč gozdovi se trebijo zmerno in pazljivo, to je racijonelno.

Bordonali. Promet s to vrstjo blaga je tudi mnulo leto povsem neznaten.

Bukovina.

V nasprotju z rezanim in tesanim jelovim lesom, je rezana bukovina igrala v trgovskem svetu jako veliko vlogo. Suha bukovina je bila v stalnem povpraševanju, istotako parjena bukovina za prekomorske kraje. Z ozirom na dejstvo, da je morala vsled slabega finančnega stanja ustaviti obrat marsikatera industrija, posebno veleindustrija v Bosni, je nastalo v poletnem času celo pomanjkanje po bukovini. To je povzročilo dvig cene, ki se je v glavnem tudi nadalje obdržala.

★

Potujoča kmetijska razstava in šola v Kranju bo stala na kranjski železniški postaji cel dan dne 4. junija t. l. Binkoštna nedelja je kakor nalašč primerna za tako veliko prireditev, posebno še, ker se vrši ta dan tudi zlet Sokolske župe Kranj. Sprejem in otvoritev razstave bo točno ob 9 dopoldne .Razstavni vlak obsega 24 vagonov. V vsakem vagonu bo tolmač. Razen tega sodelujeta pri pojasnjevanju razstavnih predmetov okrajni kmetijski referent in njegov pomočnik in dva stalna predavatelja. Popoldne in zvečer bodo filmska predavanja iz raznih kmetijskih panog.

Hrvatsko zadružništvo. Zadružna zveza v Zagrebu je lani znižala število svojih članic za 14 na 165. Lastna sredstva znašajo 0.44 milijonov; vloge 15.0, reeskont 0,34, med aktivi pa je največ kreditov v tek. računu 14.3 milijonov. Čisti dobiček znaša 21.566 dinarjev.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini tvrdke Adria, trg. družbe Urbanc Co. na Glincah; narok za sklepanje poravnave 24. junija, terjatve je priglasiti do 18. junija; nadalje o imovini Mohor Franca, lastnika slaščičarne »Lila« v Ljubljani, Kolodvorska ul. 6, poravnalni narok 24. jun., oglasiti se je do 18. junija.

Občni zbor Prometne banke bo 19. junija ob 15. uri.

Kreditna banka, d. d., Stara Pazova je (Službene novine) dobila uredbo po paragrafu 5 zakona o zaščiti kmeta z veljavnostjo od 15. maja 1933. — Banka je bila ustanovljena 1910, imela je podružnico v Sudjiji. Glavnica znaša 1 milj., vloge 1930 10, reeskont 2.6 milj.

Znižanje diskonta v Newyorku. Iz Newyorka poročajo, da je tamošnja Federalna rezervna banka v Newyorku znižala diskont od sedanjih 3 na 2 in pol odstotka.

Narodno premoženje Združenih držav ceni National Industrie Conference Board na 247 milijard dolarjev konec leta 1932 (1929 362 milijard); na prebivalca odpade 1.981 dolarjev, 1929 pa 2.977 dolarjev).

Borza

Dne 26. maja.

Denar

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Bruslja, Curiha, Londona in Trsta. Edino Praga se je učvrstila, dočim so vse druge devize popustile.

Avstrijski šiling je narastel na ljubljanski borzi na 9 (zaklj.), v Zagrebu je bil zaključen po 8.88 in v Belgradu na 8.85.

Grški boni so v Zagrebu notirali 42—43 (41), v Belgradu pa 43.25 den. (43.25).

Ljubljana. Amsterdam 2309.29—2320.65, Berlin 1341.25—1352.05, Bruselj 799.13—803.07, Curih 1108.35—1113.85, London 193.86—195.46, Newyork 4919.38—4947.63, Pariz 225.88—227, Praga 170.90—171.76, Trst 297.96—300.36.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 52.930 Din.

Curih. Pariz 20.32, London 17.505, Newyork 446, Bruselj 72.10, Milan 26.90, Madrid 44.25, Amsterdam 208.55, Berlin 121.20, Dunaj 73.26 (58.50), Stockholm 90, Oslo 89, Kopenhagen 78, Praga 15.41, Varšava 58.05, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08.

Vrednostni papirji

Med državnimi papirji je zabeležiti posebno čvrsto tendenco za agrarje v Belgradu, v ostalem pa so bili vojna škoda in dolarski papirji slabejši, kar se je poznalo tudi pri gibanju tečajev. Promet je bil na zagrebški borzi nekoliko večji in je znašal: vojna škoda 500 kom., begl. obv. 10.000 ter 7% Bler. pos. 1000 dol. Nadalje je bilo zaključenih še 20 delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 43—45, agrarji 29.50 den., vojna škoda 194—196, begl. obv. 31.50 den., 8% Bler. pos. 32—33, 7% Bler. pos. 31.50—32.50, 7% pos. DHB 40 den.

Zagreb. *Drž. papirji:* 7% inv. pos. 43—45, agrarji 23.50 den., vojna škoda 194—195 (193), 6. 194—195 (196), 6% begl. obv. 31.50—32.50, 8% Bler. pos. 32—33, 7% Bler. pos. 31.50—32 (31.75). *Delnice:* Narodna banka 3600 den., Priv. agr. banka 215—220 (215), Sladkor Osjek 145—150, Impeks 50 den., Trboveljska 140—170.

Belgrad. Narodna banka 3750—3900 (3750), Priv. agr. banka 216—218 (220), 7% inv. pos. 46 bl., agrarji 26 den. (27.50), vojna škoda 193—194 (194, 193), 6% begl. obv. 32—32.50 (32.25), 7% Bler. pos. 32.50 bl.

Dunaj. Don. sav. jadr. 58.30, Živno 67, Aussiger Chemische 167.50, Alpine 12.90, Trboveljska 15.95.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca vzdržana. Promet 76 vagonov.

Sombor. Pšenica bč., okol. Sombor, sr., slav., gr. bč., ban. 200—202.50, ban. potiska 202.50—205, bč. potiska 205—207.50. — Koruza bč. žel. prompt 62—64, bč. junij, julij 66—68. — Ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet 65.5 vagona.

Budimpešta. Tendenca čvrsta. Promet srednje živahen. — Pšenica junij 11.02—11.25, zaklj. 11.23—11.24, okt. 10.75—10.98, zaklj. 10.90—10.92. — Rž junij 6—6.12, zaklj. 6.13—6.16. okt. 7.10—7.30, zaklj. 7.30—7.32. — Koruza junij 7.29—7.40, zaklj. 7.35—7.37, avgust 7.50—7.58, zaklj. 7.56—7.58.

Chicago. Pšenica maj 40.125, junij 41.75, sept. 42.50, dec. 45.25. — Koruza maj 43, julij 45, sept. 47.25, dec. 49.25.

Winnipeg. Pšenica julij 62, okt. 64.25.

Radio

Program Radio-Ljubljana

Sobota, 27. maja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče 17.00 Salonski kvintet 18.00 Iz našega narodopisja (Viktor Pirnat) 18.30 Angleščina (ga Orthaber) 19.00 Pedagogika in kultura (dr. S. Gogala) 19.30 Počitnice pod platneno streho (Miroslav Zor) 20.00 Prenos opere iz Zagreba 22.30 Čas, poročila, plošče.

Nedelja, 28. maja: 8.15 Poročila. — 8.30 Gimnastika (M. Dobovšek). — 9 Versko predavanje (dr. C. Potočnik). — 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10 Prazgodovina slovenskega zavarovanja (I. Martelanc). — 10.30 O naši državi. — 11 Radio-orkester. — 12 Čas, plošče. — 15 Kmetijsko predavanje (dipl. agr. Jamnik). — 15.30 Slovenska glasba, izvaja Radio-orkester. — 16 Ura valčkov in koračnic, izvaja Radio-orkester. — 16.30 »Svet«, komedija (Nušič), igra St. Jakobski gledališki oder. — 20 Vijolinski koncert gospe Fanike Brandlove. — 21 Pojoča žaga, izvaja prof. Ivan Noč. — 21.40 Čas, poročila. — 22 Radio-jazz.

Drugi program

Nedelja, 28. maja.

Zagreb: 20 Prireditev kmetskega kulturnega društvav Petrovini. — **Milano:** 20.30 »Siberia«, opera (Giordano). — **Brno:** 19 Koncert vojaške godbe. — **Barcelona:** 21 Operni prenos, plošče. — **Leipzig:** 20 Verdi-Puccinijev večer. — **Suisse-Romande:** 20.35 Koncert Radio-orkestra. — **Berlin:** 20.05 Operetni večer. — **Belgrad:** 20.20 Originalne havajske pesmi in plesi, igra havajski trio. — 21 Koncert orkestra kraljeve garde. — **Rim:** 20.45 Pestra glasba. — **Praga:** 20 Večer operetne glasbe. — **München:** 20 Večerni koncert. — **Budapest:** 21.15 Večerni koncert. — 21.30 Lisztov »Requiem«. — Koncert ciganske glasbe. — **Varšava:** 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra.

Cerkveni vestnik

Križanska moška in mladeniška Marijina družba proslavi v **nedeljo 28. maja** svoj glavni družbeni praznik Marije Pomočnice. Zjutraj ob 6 v družbeni cerkvi sv. maša s skupnim obhajilom, ob pol 6 zvečer v dvorani razgovor o celodnevnem božjepotnem izletu 11. junija in volitev predstojništva, nato pa v cerkvi govor, slovesne litanije in darovanje za družbine namene. Udeležba pri tem shodu za vse člane obvezna.

Cerkev v Križankah. Jutri ob 10 slovesno praznovanje patrocinija Marije Pomočnice, zavetnice cerkve. Ob pol 11 po slavnostni pridigi slovesna sv. maša. Izvaja se: Instrumentalna missa solemnis »Jubilate Deo«, zložil Rudolf Wagner, graduale »Virga Jesse floruit«, zložil A. Foerster, »Ave Maria«, zložil K. Greith, »Tantum ergo«, zložil A. Foerster. Po maši: »Marija, kako si lepa!«, zložil p. H. Sattner.

Celje

Slava 39. pehotnega polka v Celju v spomin na zavzetje Črne na Koroškem po oddelkih celjskega polka leta 1919 se bo vršila jutri.

Umrli so: Brečko Boštjan, 68 let, občinski revež iz Loke pri Zidanem mostu; Stojan Martin, 27 let, čevljar, iz Vrbna pri Sv. Juriju ob j. ž.; Kolčnik Tomaž, 9 let, sin pismonoše iz Celja. Naj počivajo v miru.

Nov vodnjak na okoliškem pokopališču. Celjska okoliška občina je sklenila, da napravi na okoliškem takozvanem spodnjem pokopališču nov vodnjak, ki je bil že nujno potreben. Občina prosi vse, do katerih se bodo obrnili požrtvovalni pobiralci, ki bodo te dni zbirali prostovoljne prispevke, naj jih ne odklanjajo.

Avtobus v Laško. Jutri v nedeljo bo v Laškem birma in bo zato vozil mestni avtobus iz Celja ob 7.30, 8 in 8.30, vračal pa se bo iz Laškega ob 11, 11.30 in 12. Poleg tega pa bo tudi redna vožnja v Laško ob 12.30 in iz Laškega ob 13.10 v Celje.

Izredni občni zbor celjske »Soče« se bo bo vršil v nedeljo, dne 28. t. m. ob 4 popoldne v Narodnem domu. Ker gre za važno vprašanje, ki se tiče prospevanja društva, naj se občnega zbora prav gotovo udeležijo vsi člani. Odbor.

Mojstrski izpit. V nedeljski številki dne 14. t. m. smo poročali, kdo je napravil mojstrski izpit pred izpitno komisijo tukajšnjega okrožnega odbora. Pri tem poročilu je pomotoma izpadlo ime Jordana Avgusta, ključavničarskega mojstra iz Trbovelj II. št. 36.

Prijateljska nogometna tekma med SK Jugoslavijo in SK Olimpom, ki bi se bila morala vršiti na praznik popoldan pri Skalni kleti, je morala zaradi slabega vremena odpasti.

Šport v nedeljo. Jutri bo ob pol 5 popoldne na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Atletik. Sodil bo g. Nemec iz Maribora. Ob 3 pa bo istotam predtekma med rezervama SK Atletik in SK Olimp.

Kolesarska dirka. Klub slovenskih kolesarjev v Celju priredi jutri v nedeljo na progi Celje-Trojane in nazaj (56 km) kolesarsko dirko. Start bo ob 2 popoldan na Ljubljanski cesti pred hotelom Skoberne in cilj istotam okrog 55 popoldne.

Najden zlat uhan. Dne 24. t. m. je bil v bližini vile Savinje na Bregu najden zlat ženski uhan.

Ptuj

Dražba dobave gramoza. Okrajni cestni odbor v Ptuju bo oddal dražbenim potom dobavo gramoza za banovinske, dovozne in subvencijonirane ceste in sicer: v torek 6. junija ob 8.30 v pisarni cestnega odbora v Ptuju za ceste v ptujskem okraju, levi breg Drave, v sredo 7. junija ob 8.30 v pisarni cestnega odbora v Ptuju za vse ceste v ptujskem okraju, desni breg Drave, v četrtek 8. junija ob 8.30 v dvorani pri Škorčiču v Ormožu za vse ceste v ormoškem okraju. Pogoji za dražbe so razvidni pri okrajnem cestnem odboru v Ptuju.

Pri kopanju v vinogradu je dobila hude poškodbe 37 letna viničarka Marija Majcen iz Dragoviča. Nek Janez Plohl ji je z motiko z močnim zamahljajem skoraj presekal stopalo na levi nogi. Ali po nesreči ali namenoma, še ni ugotovljeno. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Orožniki so aretirali tri sumljive tipe, ki so rokovnjačili po ptujski okolici. Izročili so jih sodišču, da jim izpraša vest.

Vlom. Neznani storilci so vlomili v Dobnikov mlin v Zlatičju in odnesli precejšnjo količino moke in drugih raznih stvari. V navedeni mlin je bilo že večkrat vlomljeno, ne da bi prišli storilcem na sled. Lopovi so zastrupili že dva psa, ki sta čuvala mlin in k temu spadajoče poslopje, da si odstranijo ovire.

Jesenice

Umrl je v tovarniški bolnišnici kurjač Jakob Mrak, ki je podlegel težki pljučnici. Pri K. I. D. je bil zaposlen blizu trideset let. Zapustil je žalujočo vdovo in dva nepreskrbljena otročiča. Pokopali so ga na Koroški Beli.

Osnovna šola je v ponedeljek napravila pohod nad rjavega hrošča v okolici Hrušice. Bil je to za šolsko mladež vesel majniški izlet.

Mnogi še ne vedo, da po novem voznem redu vozi proti Bohinju popolnoma na novo vpeljan vlak namreč ob poldvanajstih, ki je zelo primeren za Gorjance in Blejce, ki imajo opravka na Jesenicah v dop. urah.

Vincencijeva konferenca je, kakor znano nameravala prirediti v korist jeseniškim revežem tombolo. Ker dovoljenja za to karitativno prireditev ni dobila, se tombola ne bo vršila.

Novo mesto

Ponesrečen kolesar. Vpokojeni orožniški narednik g. Anton Fink iz Smuke je tako nesrečno padel s kolesa, da si je močno poškodoval desno roko.

40 rubežni je razpisanih za 31. maja v občini Ambrus.

Nesreči pri delu. 18 letni Franc Marolt iz D. Straže pri Prečni je žagal drva s cirkularko. Pri delu je z roko preveč globoko posegel, zgrabila ga je žaga in mu zelo poškodovala desno roko. 57-letni Fr. Jerman, progovni delavec, je delal na progi. Med delom se je spodtaknil ob prag, padel in si zlomil rebro na desni strani. Oba sta dobila pomoč v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

Sport

JUTRI PRIMORJE : BASK.

Jutri bomo imeli zopet priliko videti odlične belgrajske nogometaše. To pot pride Bask, ki bo igral z našim reprezentantom v državni ligi, z ASK Primorjem. Bask je preteklo nedeljo podlegel Gradjanskemu predvsem zato, ker je moral nastopiti z nekaterimi rezervami. Proti črno-belim bo pa nastopil kompleten, torej v svoji najmočnejši postavi, ki nam bo zaigrala tako, kakor Belgrajčani pač znajo in katere smo imeli priliko videti pred 14 dnevi v Ljubljani.

Primorje se je tudi za to srečanje pripravilo. Kajti borba za točke postaja vedno hujša. In črnobeli, ki jih morajo spraviti še nekaj pod streho, če se hočejo obdržati v ligi, se tega dobro zavedajo. V prav prijetnem spominu imamo uspeh našega reprezentanta, ki ga je dosegel preteklo nedeljo nad Haškom. Če bo v bodoče tudi tako zaigral, potem smo prepričani, da Slovenci ne bomo samo ostali v ligi, ampak bo še marsikak klub odšel poražen z ljubljanskih tal. Seveda vse to je pa odvisno od vas, borci, ki zastopate naš nogomet v tej težki borbi. Zatorej fantje: Držite se!

Tekmo bo sodil g. Lepac iz Zagreba.

NOGOMETNO TEKMOVANJE ZA DRŽAVNO PRVENSTVO

ki se je vršilo na praznik, je presenetilo. Vršili sta se sicer samo dve tekmi in bilo je tudi dvoje presenečenj. V Zagrebu sta se srečala

Gradjanski in Bask,

kjer je Gradjanski premagal Belgrajčane z rezultatom 2:0 (1:0). Gradjanski je imel veliko srečo, zato je spravil obe točki na varno. Gledalcev je bilo vsled dežja samo 2000, med katerimi je prišlo do incidenta, ki ga je pa policija likvidirala.

V Belgradu sta si stala nasproti

Jugoslavija in Hajduk,

ki sta še bolj presenetila našo sportno javnost. Kajti Hajduk je moral domačinom kloniti s 3:0 (0:0). Za tekmo je vladalo veliko zanimanje, saj se je kljub deževnemu vremenu zbralo okrog pet tisoč gledalcev. V prvem polčasu sta si bili enajstorici enakovredni, v drugem polčasu, ko je moral vratar Hajdukovcev vsled blesure zapustiti svoje svetišče, pa se je Jugoslaviji posrečilo postaviti omenjeni rezultat.

ILIRIJA : ATENA 5:5 (3:1).

Ob rekordnem številu obiskovalcev je ostal prvenstveni boj med ilirijansko in atensko hazensko družino neodločen. Po poteku igre bi zaslužila zmago Ilirija.

MLADIKA : VELEBIT (Zagreb) 5:5.

Na praznik 25. maja je odigrala SK Mladika prijateljsko tekmo s SK Velebitom iz Zagreba. Rezultat 5:5 (3:5) ne odgovarja poteku igre in bi bila lahna zmaga domačih bolj na mestu. Igra je bila vseskozi fair in polna napetih momentov. Mladika je odigrala eno svojih najboljših tekem.

V predtekmi je domača rezerva premagala rezervo gostov z rezultatom 4:1 (1:0). Domači so zmagali vsled fizične premoči, čeprav so bili gostje boljši v tehniki in taktiki.

Publika, katere je bilo veliko, je tekmi spremljevala z živahnostjo.

TABLE-TENIS DVOMATCH ILIRIJA : REKA.

Table-tenis sekciji Ilirije in Reke bosta jutri odigrali drugo kolo tekmovanja za neoficijelnega prvaka Ljubljane, katerega se udeležujejo Hermes, Ilirija in Reka. Na sporedu je single dam in gospodov ter double dam in gospodov in mixed.

Ilirija je vsekakor gotov favorit, zmaga Reke bi iznenadila, čeprav ima slednja že par dobrih igralcev, ki pa se vsled pomanjkanja rutine še niso mogli uveljaviti. Publiki toplo priporočamo obisk prireditve, kajti njen glavni smoter je propaganda table-tenis sporta. Match se bo začel dopoldne ob 8 in se bo popoldne ob 14 nadaljeval, obakrat v salonu gostilne pri »Keršiču« na Celovški cesti.

★

SK TRŽIČ. Šahovska sekcija je ravno dokončala letošnji drugi turnir, katerega se je udeležilo le 6 igralcev. Prvo mesto je zasedel g. Dacar, kateri je dosegel od 10 dosegljivih točk 9, drugo in tretje mesto sta si delila gg. Štalc in Seljak.

Nogometna sekcija je izvršila reorganizacijo, ki se je prav dobro obnesla in sekcija vidno napreduje. — Tudi tenis je nekoliko oživel. Le težko je pričeti radi tehničnih in finančnih neprilik ter radi nerazumevanja in nasprotstev od strani neprijateljev. — Lahkoatletike in kolesarstva pa ne moremo spraviti na ono višino, kakor pred leti. Edino zimskosportna sekcija deluje zelo povolino v vseh panogah, posebno pa smučarji in drsalci.

Da se delovanje kluba oživi in odpravijo različni nedostatki, sklicujemo za soboto 27. maja ob 8 zvečer v klubskih prostorih izredni občni zbor, kjer se bo izvolil po kratkem poročilu predsednika, nov agilen odbor, da se zopet oživi delovanje posameznih sekcij. — V soboto vsi člani brez izjeme na izredni občni zbor SK Tržiča.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih **reklamnega značaja** se računa enokolonska, 3 *mm* visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dekle

izurjena v slaščičarski stroki, prosi kakršnegakoli zaposlenja kot delavka. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5976. (a)

Trgovska pomočnica

z dveletno prakso mešane trgovine želi premestitve s 1. avgustom kjerkoli. Pomaga tudi v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena in pridna moč« št. 5875. (a)

Vajenci

Učenka

močna in zdrava — se sprejme v trgovino mešanega blaga. Ponudbe poslati: A. Špan, Planina pri Sevnici. (v)

15-letni deček

žele stopiti v uk v trgovino z mešanim blagom, kjer bi imel tudi vso oskrbo v hiši. - Naslov: Jocif, Tržič. (v)

Službo dobe

Poslovodjo

za vodovodno inštalacijsko obrt iščemo. Ozira se le na one, ki so popolnoma zmožni in voljni delati vsako delo, ki se nanaša na to obrt. Prednost imajo taki, ki razumejo tudi ključavničarsko ali kovaško obrt. — J. Ulčar in drug, Gorje pri Bledu. (b)

Denar

Vzajemna posojila

cenena, od 3000 Din dalje, za vse namene, stanove in poklice, plačljivo v mesečnih obrokih, podeljuje »Union« — opča kreditna zadruga, Zagreb, Hatzova 30. — Priložite znamko za odgovor. (d)

Do 400.000 Din

posojila za zgradbo trgov. hiše na prometnem kraju Ljubljani, proti vknjižbi na prvo mesto, rabim takoj. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 6002. (d)

Stanovanja

IŠČEJO:

Sobo in kuhinjo

suho, iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mesto« št. 6017. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

dveh sob in kuhinje oddam; poleg tramvajske postaje. Zajc, Rožna dolina, Cesta na Brdo 2. č

Dvosobno stanovanje

s pritiklinami se odda takoj v Zg. Šiški blizu mitnice. Poizve se v trgovini Havelka, Celovška cesta 65. (č)

Pohištvo

Starinsko spalnico

8 komadov, prodam. Ponudbe na upravo Slovenca« pod »Zanimiv slog« št. 6018. (š)

Prodamo

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Modna konfekcija!

Najboljši nakup! A. Presker. Ljubljana. Sv. Petra cesta 14. (l)

Gramofon

nov, oblika kovčka, in dobro ohranjen pisalni stroj znamke »Monarch«, ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« štev. 5972. (l)

»Zdrava Marija«

112 pesmi, III. zvezek — uredil Vodopivec, 75 Din, »Gospodov dan« je dobiti za 50 Din — v Domžalah, Šolska ulica 12. l

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupcu ti s knjižico da.

Prodam parcelo

vogalno, 730 m², ne daleč od Trnovske cerkve, po ugodni ceni. Del kupnine v hranilnih knjižicah. Pojasnila vsak popoldan pri Herman, Devinska ulica 9. (p)

Auto-motor

Avtotaksi

št. 64 se vljudno priporoča. Telefon 3390. (r)

Otroka

sprejmem v oskrbo za 150 Din mesečno. Karolina Gerden, Sv. Križ pri Litiji. (r)

Obrt

Krušno moko in
rženo moko
vedno svežo,
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Vse zaman!

Vse sem že poskusil! Potrkal sem na nekatera vrata, pa nikjer dela in zaslužka! — Tudi tukaj mi ne vedo ničesar svetovati! Kam naj se še obrnem?

Poskusi še z malim oglasom v »Slovencu«! Mnogim je to pomagalo!

Najtoplejše kopališče Dravske banovine

ČATEŽKE TOPLICE

pri Brežicah

so odprte od 14. maja t. l. Radioaktivna terma 50°C zdravi revmatizem, išias in ženske bolezni. V predsezoni popusti! — Zahtevajte prospekte!

Pridobivajte novih naročnikov!

Energin

krepi kri, živce in apetit!

Odraslim in otrokom!

Za popolno okrepitev otrok 3 velike steklenice, za odrasle 3 do 6 steklenic. V apotekah pol litra Din 35·-. — Po pošti razpošilja laboratorij „Alga“ Sušak. 3 stekl. Din 110·-, 6 stekl. Din 220·- in eno zastonj, 12 stekl. Din 440·- in dve zastonj

(Odobreno od min. socijalne politike in narodnega zdravja S. Br. 4787 23. marca 1933

Umrl je prečastiti gospod

Tomaž Zabukovec

župnik in duhovni svetnik v Robu na Dolenjskem.

Pogreb bo v sotobo ob 10 v Robu na Dolenjskem.
Molimo za njegovo dušo!

Rob na Dolenjskem, dne 25. maja 1933.

Jenko Janez, kaplan.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V ROBU NA DOLENJSKEM sporoča, da je umrl njen zaslužni dolgoletni načelnik, prečastiti gospod

Tomaž Zabukovec

župnik in duhovni svetnik.

Pogreb bo v soboto ob 10.
Rob, dne 25. maja 1933.

NAČELSTVO.

Zahvala

Za vse dokaze prisrčnega sočuvstvovanja ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene soproge in dobre mamice, gospe

Marije Verbič

izrekamo prisrčno zahvalo. Zahvaljujemo se preč. duhovščini, čč. sestram v Leonišču, Sokolu Vrhnika za častno spremstvo in za lepo petje, ter vsem, ki so od blizu in daleč prišli se poslovit od naše ljube pokojnice in jo spremili na njeni zadnji poti, kakor vsem darovalcem krasnega cvetja.

Srčno zahvalo izrekamo domačim gg. zdravnikom dr. Klepcu, posebno pa še g. dr. Hausu, ki ji je v dolgoletni bolezni stal na strani s svojo zdravniško pomočjo in ji lajšal trpljenje.

Vsem, ki ste počastili spomin naše ljube soproge in mamice, še enkrat prisrčna hvala!

Vrhnika, dne 26. maja 1933.

Anton Verbič, trgovec, z rodbino.

1 cm BOTOT

zobne paste v tubah na ščetko zadošča zaenkrat **BOTOT PASTA** je kompaktna in vrhutega izvrstna in ekonomična v uporabi

Letoviščarji!

Hotel PENSION RAJH v Ormožu ob Dravi

celodnevna oskrba (pension) Din 35·—, znana prvovrstna kuhinja, na novo urejene sobe s tekočo vodo, z lepimi terasami, vrt. Na razpolago klavir, biljard in kegljišče, ob Dravi lepo prosto kopališče. — Se priporoča tudi obiskovalcem znanega zdravnika drja. Majeriča.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak** lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Lovrenčič: **Publius in Hispala**, povest, broš 28 Din vez 40 Din — Pierre L'Ermitte: **Deklica z odprtimi očmi**, povest broš 30 Din vez 12 Din — Pierre L'Ermitte: **Kako sem ubila svojega otroka**, povest, broš 35 Din vez 45 Din — Biggers: **Kitajčeva papiga**, povest, broš 32 Din vez 42 Din — Verne Jules **20.000 milj pod morjem**, povest, broš 28 Din, vez 40 Din.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

28

Irski ljudski roman.

Že pred enim letom je bila njegova vojska, ki je plula iz Bresta na Irsko, zaradi neugodnih vetrov pos tisto značilno nestrpnostjo, ki tako označuje genije, polnoma poražena. Ko pa je videl, da je morje nekakšna naravna meja med Angleško in njenimi nasprotniki, je predlagal, naj navale na sovražnika na najbolj odprtem kraju in naj se zanesejo na vojno srečo, zakaj kar gorel je za tem, da bi storil kak velik čin, da bi Napoleonova lavorika, ki je sveže poganjala, ne zasenčila njegovega imena.

Proti takemu bedastemu načrtu je Tone na vso moč ugovarjal. A med Francozi je zadel na tako nezaslišano nevednost o razmerah na Angleškem in Irskem, da je Hocha le z največjo težavo pregovoril, da je poslušal njegove načrte. Neizmerno je bil vesel, ko je tisto jutro prejel de Lacijevo pismo, ki je potrjevalo njegovo mnenje in njegove trditve.

Ko je z Lewinesom stopil v admiralovo kabino, sta se general Hoche in Daendells sklanjala nad angleškim zemljevidom, admirala de Winter in Storey sta pa pregledovala pomorske zemljevide Britskega kanala in Severnega morja.

»Vidite, da se nisem še vdal,« je Hoche živahno ogovoril Tonea.

»Vidim, da se niste, general,« je rekel Tone, »a mislim, da vas bo tole tukaj spravilo na druge misli,« in izročil mu je de Lacijevo pismo.

Hoche je planil po pismu ter ga začel kar požirati. Čital je naglo, ko se je nenadoma ustavil in vprašal:

»Čigavo je to?«

Tone mu je pojasnil, da je pismo poslal agent generala Clarka, kateremu je bilo naročeno, naj dožene, ali je vse tako ali ne, kakor je on trdil pred direktorijem.

»Spominjam se,« je dejal Hoche in zopet začel čitati.

Medtem se je razpletel pomenek med admiralom in irskimi emisarji, ki ga je prekinil Hoche, ko je nestrpno vzkliknil:

»Za vraga, kaj pa imajo opraviti rezljani stropi in lepa stanovanja z našo rečjo! Njegov hrastov strop ni za drugo, kakor da ga sežgeš! Taka neumnost!« In s prezirom je vrgel pismo proč.

»Prosim, general, čitajte pismo, prosim vas!« ga je rotil Tone. Pisec sicer podrobno in skrbno opisuje vse, kar je videl, a to je tudi potrebno, ker kaže, kako nepristransko presoja vse.«

Hoche je čital dalje, in dlje ko je čital, bolj je postajal zamišljen in pozorneje je bral. Ko je pa končal, je odložil pismo, ves drug, brez besed, kakor da bi si ne upal reči: »Odnehal sem!«

»Vidite, general, pohod na Irsko je edino, kar nam še preostaja,« je pripomnil Tone.

»Kdaj lahko odjadramo tja?« je vprašal Hoche.

»V enem mesecu,« je odgovoril Daendells.

»Ali pa jutri,« se je vmešal Tone.

»Ta jugozahodni veter je začel pihati kakor za nalašč,« je dejal admiral in odkimaval z glavo.

»Čete so vkrcane že skoraj en mesec,« je začel general Daendells, »in dasi so bogato založene z vsem potrebnim, vendar njihove zaloge ne bodo dolgo več zdržale. Ko bodo pohajale, ne vem, kako jih bo naša vlada izpopolnila.«

»General Daendells,« je rekel Hoche, »zdi se mi, da nas batavijska republika lahko zavida; kaj bi ta dala, ako bi njeno armado vodil francoski general k namenu, ki obeta toliko slave. A ne bom se čudil, če bo to plemenito podjetje padlo v vodo, ako bomo z odhodom le predolgo odlašali. Niti za Cezarjevo slavo bi ne hotel žrtvovati velike splošne svobode svoji lastni slavi. In če mislite, da bi vaša zakonodajna skupščina rajši videla to podjetje pod poveljstvom enega svojih generalov, se rad umaknem s svojo pravico na poveljstvo in vam prepuščam priložnost, da si spletete lovorov venec.«

»Plemenit mož ste,« je dejal Daendells in mu ponudil svojo roko. »Morda je res, kar pravite, in nikdar ne bom pozabil vaše velikodušnosti, zakaj nihče ne more tajiti, da s svojim trudom in s svojimi razočaranji, ki ste jih imeli v tej reči, ne zaslužite vseh lavorik, ki bi morale biti moje. To je največja vaša zmaga, zakaj premagali ste svoje lastno slavohlepje.«

Daendells je bil skoraj do solz ginjen; komaj je govoril in še vedno se je boril s svojim ganotjem, ko je pristavil:

»General, moja domovina nikoli ne bo pozabila tega vašega plemenitega obnašanja! Vedeli smo, kako ste hrabri, a nismo vedeli, kako velikodušni ste!«

»Kdo je prinesel to pismo?« je vprašal Hoche, ki je želel prekiniti ta pogovor.

»Tihotapec de Welskein,« je odgovoril Tone. »On bi rad vedel, ali se sme vrniti z obljubo, da pride za trpeče Irce kmalu pomoč, ker že obupavajo, a še vedno čakajo.«

»Ko bo veter ugoden, pridemo,« je dejal Daendells. »Ali ni tako, general?« je vprašal, obrnjen k de Wintru.

»Res je,« je odvrnil admiral de Winter. »Ali je tihotapec na ladji?« je pristavil, obrnjen k Toneu.

»Je, admiral.«

»Želim govoriti z njim.« In poklicali so tihotapca k admiralu.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Frane Kremžar.